

Publicatieblad

van de Europese Unie

C 295

Uitgave
in de Nederlandse taal

Mededelingen en bekendmakingen

52e jaargang
4 december 2009

<u>Nummer</u>	Inhoud	Bladzijde
	I <i>Resoluties, aanbevelingen en adviezen</i>	
	RESOLUTIES	
	Raad	
2009/C 295/01	Resolutie van de Raad van 30 november 2009 over een routekaart ter versterking van de procedurele rechten van verdachten en beklaagden in strafprocedures ⁽¹⁾	1
	ADVIEZEN	
	Commissie	
2009/C 295/02	Advies van de Commissie van 30 november 2009 overeenkomstig artikel 37 van het Euratom-Verdrag betreffende het gewijzigde plan voor de lozing van radioactieve afvalstoffen afkomstig van de STED-faciliteit voor de behandeling van effluenten en afvalstoffen, gelegen op de locatie van Cadarache in Frankrijk	4

NL

Prijs:
3 EUR

⁽¹⁾ Voor de EER relevante tekst

(Vervolg z.o.z.)

II Mededelingen

MEDEDELINGEN VAN DE INSTELLINGEN EN ORGANEN VAN DE EUROPESE UNIE

Commissie

2009/C 295/03	Besluit om geen bezwaar aan te tekenen tegen een aangemelde concentratie (Zaak COMP/M.5641 — APOLLO/PLIANT) ⁽¹⁾	5
2009/C 295/04	Besluit om geen bezwaar aan te tekenen tegen een aangemelde concentratie (Zaak COMP/M.5687 — CVC/Subsidiaries of Interbrew Central European Holding) ⁽¹⁾	5
2009/C 295/05	Besluit om geen bezwaar aan te tekenen tegen een aangemelde concentratie (Zaak COMP/M.5624 — Nokia/SAP/JV) ⁽¹⁾	6
2009/C 295/06	Besluit om geen bezwaar aan te tekenen tegen een aangemelde concentratie (Zaak COMP/M.5662 — NIBC/ABN AMRO FUND/MID OCEAN GROUP) ⁽¹⁾	6

IV Informatie

INFORMATIE AFKOMSTIG VAN DE INSTELLINGEN EN ORGANEN VAN DE EUROPESE UNIE

Commissie

2009/C 295/07	Wisselkoersen van de euro	7
2009/C 295/08	Advies van het Adviescomité voor concentraties uitgebracht op de bijeenkomst van 4 juni 2009 betreffende een voorontwerp van beschikking in zaak COMP/M.5335 — Lufthansa/SN Airholding — Rapporteur: Polen	8
2009/C 295/09	Eindverslag van de raadadviseur-auditeur in zaak COMP/M.5335 — Lufthansa/SN Airholding (Opgesteld overeenkomstig de artikelen 15 en 16 van Besluit 2001/462/EG, EGKS van de Commissie van 23 mei 2001 betreffende het mandaat van de raadadviseur-auditeur in bepaalde mededingingsprocedures (PB L 162 van 19.6.2001, blz. 21))	9
2009/C 295/10	Samenvatting van de Beschikking van de Commissie van 22 juni 2009 waarbij een concentratie verenigbaar wordt verklaard met de gemeenschappelijke markt en de EER-overeenkomst (Zaak COMP/M.5335 — Lufthansa/SN Airholding) (Kennisgeving geschied onder nummer C(2009) 4608) ⁽¹⁾ ...	11

⁽¹⁾ Voor de EER relevante tekst

(Vervolg zie bladzijde 3 van de omslag)

I

(Resoluties, aanbevelingen en adviezen)

RESOLUTIES

RAAD

RESOLUTIE VAN DE RAAD

van 30 november 2009

over een routekaart ter versterking van de procedurele rechten van verdachten en beklaagden in strafprocedures

(Voor de EER relevante tekst)

(2009/C 295/01)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) In de Europese Unie vormt het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (het „EVRM”) de gemeenschappelijke grondslag voor de bescherming van de rechten van verdachten en beklaagden in strafprocedures, hetgeen in de context van deze resolutie het strafproces en de fase ervoor omvat.
- (2) Bovendien is het EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, voor de lidstaten een belangrijke grondslag voor het vertrouwen dat zij stellen in elkaars strafrechtswezen en voor het vergroten van dat vertrouwen. Tegelijk is er ruimte voor verdere maatregelen van de Europese Unie om de normen van het EVRM volledig te doen implementeren en eerbiedigen, en om, waar passend, de normen consistent te doen toepassen en de bestaande normen aan te scherpen.
- (3) De Europese Unie heeft met succes een ruimte van vrij verkeer en vrije vestiging ingesteld, waar de burgers baat bij hebben, doordat zij in toenemende mate reizen, studeren en werken in andere landen dan hun woonland. Een onvermijdelijk gevolg van het verdwijnen van de binnengrenzen en het feit dat er meer gebruik wordt gemaakt van de rechten van vrij verkeer en vrije vestiging, is echter dat steeds meer mensen verwickeld zijn in strafprocedures in een lidstaat die niet hun woonland is. In die omstandigheden worden de procedurele rechten van verdachten en beklaagden zeer belangrijk met het oog op het garanderen van het recht op een eerlijk proces.
- (4) Hoewel er op het niveau van de Europese Unie verscheidene maatregelen zijn genomen om voor de burger een hoog niveau van veiligheid te garanderen, is het immers nodig dat specifieke problemen die kunnen rijzen wanneer iemand verdachte of beklagde is in een strafprocedure, worden opgelost.
- (5) Met het oog op een eerlijk verloop van de strafprocedure moeten er dan ook specifieke maatregelen worden genomen die betrekking hebben op de procedurele rechten. Door dergelijke maatregelen, die naast wetgeving ook andere maatregelen kunnen omvatten, zal de burger er meer vertrouwen in krijgen dat de Europese Unie en haar lidstaten zijn rechten zullen beschermen en waarborgen.
- (6) De Europese Raad van Tampere heeft in 1999 geconcludeerd dat er, bij de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning, ook een begin dient te worden gemaakt met werkzaamheden betreffende de aspecten van het procesrecht waarvoor gemeenschappelijke minimumnormen noodzakelijk worden geacht teneinde de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning te vergemakkelijken, een en ander met inachtneming van de fundamentele rechtsbeginselen van de lidstaten (punt 37).
- (7) Het Haags Programma van 2004 verklaart dat verdere verwezenlijking van wederzijdse erkenning als de hoeksteen van justitiële samenwerking impliceert dat gelijkwaardige normen betreffende procedurele rechten in strafzaken worden ontwikkeld op basis van studies naar het bestaande niveau van rechtswaarborgen in de lidstaten en met gepaste aandacht voor hun rechtstradities (punt III 3.3.1.).

- (8) Wederzijdse erkenning veronderstelt dat de bevoegde autoriteiten van de lidstaten vertrouwen hebben in elkaars strafrechtswezen. Om het wederzijdse vertrouwen binnen de Europese Unie te versterken, is het zaak dat de Europese Unie, behalve het EVRM, over normen beschikt voor de bescherming van de procedurele rechten die in de lidstaten op correcte wijze worden geïmplementeerd en toegepast.
- (9) Recente studies hebben aangetoond dat er onder deskundigen brede steun bestaat voor actie van de Europese Unie betreffende de procedurele rechten, via wetgeving en andere maatregelen, en dat het wederzijdse vertrouwen tussen de justitiële autoriteiten van de lidstaten moet worden versterkt ⁽¹⁾. Het Europees Parlement is tot dezelfde bevindingen gekomen ⁽²⁾. In haar mededeling voor het programma van Stockholm ⁽³⁾ merkt de Europese Commissie op dat versterking van de rechten van de verdediging noodzakelijk is om het onderlinge vertrouwen tussen lidstaten en het vertrouwen van de burgers in de Europese Unie in stand te houden.
- (10) De besprekingen over procedurele rechten die de afgelopen jaren binnen de Europese Unie zijn gevoerd, hebben geen concrete resultaten opgeleverd. Op het gebied van de justitiële en politieke samenwerking is echter wel veel vooruitgang geboekt met maatregelen die de vervolging vergemakkelijken. Nu moet er actie worden ondernomen om het evenwicht tussen deze maatregelen en de bescherming van de procedurele rechten van het individu te verbeteren. Gestreefd moet worden naar een versterking van de procedurele rechtswaarborgen en naar eerbiediging van de rechtsstatelijkheid in strafzaken, ongeacht waar de burgers in de Europese Unie reizen, studeren, werken of wonen.
- (11) Gezien het belang en de complexiteit van deze aangelegenheden lijkt het opportuun hier een stapsgewijze aanpak te volgen, en tegelijk de coherentie van het geheel te bewaken. Door toekomstige acties per gebied aan de orde te stellen, kan gerichte aandacht worden besteed aan elke afzonderlijke maatregel, zodat problemen kunnen worden opgespoord en zodanig aangepakt dat elke maatregel een meerwaarde krijgt.
- (12) Aangezien de catalogus van maatregelen in de bijlage bij deze resolutie niet uitputtend is, dient de Raad tevens te bezien of nog andere dan de in de catalogus opgenomen procedurele rechten zouden moeten worden beschermd.
- (13) Alle nieuwe wetgevingsbesluiten van de EU moeten stroken met de minimumnormen die zijn opgenomen in het EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens,

NEEMT DE VOLGENDE RESOLUTIE AAN:

1. De Europese Unie moet actie ondernemen voor een betere bescherming van de rechten van verdachten en beklaagden in strafprocedures. Die actie kan naast wetgeving ook andere maatregelen omvatten.
2. De Raad onderschrijft de „Routekaart ter versterking van de procedurele rechten van verdachten en beklaagden in strafprocedures” (hierna: „de routekaart” genoemd) in de bijlage bij deze resolutie als basis voor verdere actie. De in de routekaart opgenomen rechten, die kunnen worden aangevuld met andere rechten, worden beschouwd als fundamentele procedurele rechten die in dit stadium voorrang zouden moeten genieten.
3. De Commissie wordt verzocht met voorstellen te komen voor de in de routekaart vervatte maatregelen, en te overwegen het in punt F bedoelde groenboek in te dienen.
4. De Raad zal alle voorstellen die in verband met de routekaart worden ingediend, bespreken, en zegt toe deze met voorrang te zullen behandelen.
5. De Raad zal daarbij ten volle samenwerken met het Europees Parlement, overeenkomstig de toepasselijke voorschriften, en naar behoren samenwerken met de Raad van Europa.

⁽¹⁾ Zie onder meer „Analysis of the future of mutual recognition in criminal matters in the European Union” (analyse van de toekomst van wederzijdse erkenning in strafzaken in de Europese Unie), rapport van de *Université Libre de Bruxelles* van 20 november 2008.

⁽²⁾ Zie bijvoorbeeld de „Aanbeveling van het Europees Parlement aan de Raad van 7 mei 2009 betreffende de ontwikkeling van een EU-ruimte voor strafrechtspieging”, 2009/2012 (INI), punt 1 bis).

⁽³⁾ „Een ruimte van vrijheid, veiligheid en recht ten dienste van de burger”, COM(2009) 262/4 (punt 4.2.2.).

BIJLAGE

ROUTEKAART TER VERSTERKING VAN DE PROCEDURELE RECHTEN VAN VERDACHTEN EN BEKLAAGDEN IN STRAFPROCEDURES

De volgorde van de in deze routekaart vervatte rechten is indicatief. De puntsgewijze korte uitleg hieronder bevat enkel een indicatie van de voorgestelde maatregelen en is niet bedoeld als exacte omschrijving vooraf van toepassingsgebied en inhoud van de maatregelen.

Maatregel A: Vertaling en vertolking

Korte uitleg:

De verdachte of de beklaagde moet kunnen begrijpen wat er gebeurt en moet zich verstaanbaar kunnen maken. Een verdachte of een beklaagde die de proceduretaal niet spreekt of begrijpt, heeft een tolk nodig, en vertalingen van essentiële processtukken. Voorts moet bijzondere aandacht worden geschonken aan de behoeften van verdachten en beklaagden met gehoorstoornissen.

Maatregel B: Informatie over de rechten en informatie over de beschuldiging

Korte uitleg:

Een persoon die van een misdrijf wordt verdacht of beschuldigd, moet mondeling, of, in voorkomend geval, schriftelijk, bijvoorbeeld middels een verklaring van rechten, worden geïnformeerd over zijn basisrechten. Verder moet de betrokkene snel informatie krijgen over de aard en de reden van de beschuldiging. Degene tegen wie vervolging is ingesteld, moet het recht hebben te gepasten tijde de informatie te ontvangen die nodig is voor de voorbereiding van zijn verweer, met dien verstande dat dit een correct verloop van de strafprocedure niet beïnvloedt.

Maatregel C: Juridisch advies en rechtsbijstand

Korte uitleg:

Het recht op juridisch advies (via een raadsman) voor de verdachte of beklaagde in een strafprocedure in een zo vroeg mogelijk stadium van de procedure is van fundamenteel belang om het eerlijke verloop van de strafprocedure te waarborgen. Het recht op rechtsbijstand moet garanderen dat er effectief toegang tot bovengenoemd recht op juridisch advies wordt verschaft.

Maatregel D: Communicatie met familie, werkgever en consulaire autoriteiten

Korte uitleg:

De verdachte of beklaagde die is aangehouden, wordt onverwijld meegedeeld dat hij het recht heeft dat ten minste één door hem aangewezen persoon, zoals een familielid of zijn werkgever, wordt ingelicht over zijn aanhouding, met dien verstande dat zulks het correcte verloop van de strafprocedure onverlet laat. Bovendien wordt de verdachte of beklaagde die aangehouden wordt in een andere lidstaat, meegedeeld dat hij het recht heeft de bevoegde consulaire instanties op de hoogte te brengen van zijn aanhouding.

Maatregel E: Bijzondere waarborgen voor kwetsbare verdachten of beklaagden

Korte uitleg:

Met het oog op een eerlijk verloop van de strafprocedure moet er speciale aandacht worden besteed aan verdachten of beklaagden die de inhoud of de betekenis van het proces niet kunnen begrijpen of volgen, bijvoorbeeld ten gevolge van leeftijd, of geestelijke of lichamelijke toestand.

Maatregel F: Een groenboek over voorlopige hechtenis

Korte uitleg:

De tijd die een persoon in detentie kan doorbrengen voordat zijn zaak voorkomt en tijdens de strafprocedure, verschilt sterk van lidstaat tot lidstaat. Buitensporig lange perioden van voorlopige hechtenis zijn schadelijk voor het individu, kunnen de justitiële samenwerking tussen lidstaten schaden en sporen niet met de waarden waar de Europese Unie voor staat. In dit verband moeten in een groenboek passende maatregelen worden overwogen.

ADVIEZEN

COMMISSIE

ADVIES VAN DE COMMISSIE

van 30 november 2009

overeenkomstig artikel 37 van het Euratom-Verdrag betreffende het gewijzigde plan voor de lozing van radioactieve afvalstoffen afkomstig van de STED-faciliteit voor de behandeling van effluënten en afvalstoffen, gelegen op de locatie van Cadarache in Frankrijk

(Alleen de Franse tekst is authentiek)

(2009/C 295/02)

Op 3 juni 2009 heeft de Europese Commissie overeenkomstig artikel 37 van het Euratom-Verdrag van de Franse regering algemene gegevens ontvangen betreffende het gewijzigde plan voor de lozing van radioactieve afvalstoffen afkomstig van de STED-faciliteit voor de behandeling van effluënten en afvalstoffen, gelegen op de locatie van Cadarache in Frankrijk.

Op basis van deze algemene gegevens brengt de Commissie, na raadpleging van de groep van deskundigen, het volgende advies uit:

1. de afstand tussen de STED-faciliteit voor de behandeling van effluënten en afvalstoffen en het meest nabij gelegen punt in andere lidstaten, in dit geval Italië en Spanje, bedraagt respectievelijk 110 km en 230 km;
2. de geplande wijziging zal resulteren in een verhoging, waarvoor vergunning is verleend, van de grenswaarden voor de lozing van gasvormig tritium;
3. bij een normale exploitatie veroorzaakt de geplande wijziging voor inwoners van andere lidstaten geen voor de volksgezondheid significante blootstelling aan straling;
4. vaste radioactieve afvalstoffen worden tijdelijk opgeslagen op de locatie voordat ze zullen worden overgebracht naar een bergingsfaciliteit waarvoor de Franse regering vergunning heeft verleend;
5. in het geval van een niet-geplande lozing van radioactieve effluënten ten gevolge van een ongeval van het type en de omvang als bedoeld in de oorspronkelijke algemene gegevens, resulteren de in een andere lidstaat ontvangen stralingsdoses naar verwachting niet in schadelijke effecten voor de volksgezondheid.

Concluderend is de Commissie van mening dat de uitvoering van het gewijzigde plan voor de verwijdering van radioactieve afvalstoffen van de STED-faciliteit voor de behandeling van effluënten en afvalstoffen gelegen op de locatie van Cadarache in Frankrijk, zowel bij normale bedrijfsvoering als bij een ongeval van het type en de omvang als bedoeld in de algemene gegevens, niet het risico doet ontstaan van radioactieve besmetting van het water, de bodem of het luchtruim van een andere lidstaat.

Gedaan te Brussel, 30 november 2009.

Voor de Commissie

Andris PIEBALGS

Lid van de Commissie

II

*(Mededelingen)*MEDEDELINGEN VAN DE INSTELLINGEN EN ORGANEN VAN DE EUROPESE
UNIE

COMMISSIE

Besluit om geen bezwaar aan te tekenen tegen een aangemelde concentratie**(Zaak COMP/M.5641 — APOLLO/PLIANT)****(Voor de EER relevante tekst)**

(2009/C 295/03)

Op 26 november 2009 heeft de Commissie besloten zich niet te verzetten tegen bovenvermelde aangemelde concentratie en deze verenigbaar met de gemeenschappelijke markt te verklaren. Deze beschikking is gebaseerd op artikel 6, lid 1, onder b), van Verordening (EG) nr. 139/2004 van de Raad. De volledige tekst van de beschikking is slechts beschikbaar in het Engels en zal openbaar worden gemaakt na verwijdering van eventuele bedrijfsgeheimen. De tekst is beschikbaar:

- op de website Concurrentie van de Commissie, afdeling fusies (<http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/>). Deze website biedt verschillende hulpmiddelen om individuele concentratiebeschikkingen op te zoeken, onder meer op: naam van de onderneming, nummer van de zaak, datum en sector;
- in elektronische vorm op de Eur-Lex-website (<http://eur-lex.europa.eu/en/index.htm>) onder documentnummer 32009M5641. EUR-Lex biedt online-toegang tot de communautaire wetgeving.

Besluit om geen bezwaar aan te tekenen tegen een aangemelde concentratie**(Zaak COMP/M.5687 — CVC/Subsidiaries of Interbrew Central European Holding)****(Voor de EER relevante tekst)**

(2009/C 295/04)

Op 26 november 2009 heeft de Commissie besloten zich niet te verzetten tegen bovenvermelde aangemelde concentratie en deze verenigbaar met de gemeenschappelijke markt te verklaren. Deze beschikking is gebaseerd op artikel 6, lid 1, onder b), van Verordening (EG) nr. 139/2004 van de Raad. De volledige tekst van de beschikking is slechts beschikbaar in het Engels en zal openbaar worden gemaakt na verwijdering van eventuele bedrijfsgeheimen. De tekst is beschikbaar:

- op de website Concurrentie van de Commissie, afdeling fusies (<http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/>). Deze website biedt verschillende hulpmiddelen om individuele concentratiebeschikkingen op te zoeken, onder meer op: naam van de onderneming, nummer van de zaak, datum en sector;
 - in elektronische vorm op de Eur-Lex-website (<http://eur-lex.europa.eu/en/index.htm>) onder documentnummer 32009M5687. EUR-Lex biedt online-toegang tot de communautaire wetgeving.
-

Besluit om geen bezwaar aan te tekenen tegen een aangemelde concentratie**(Zaak COMP/M.5624 — Nokia/SAP/JV)****(Voor de EER relevante tekst)**

(2009/C 295/05)

Op 26 november 2009 heeft de Commissie besloten zich niet te verzetten tegen bovenvermelde aangemelde concentratie en deze verenigbaar met de gemeenschappelijke markt te verklaren. Deze beschikking is gebaseerd op artikel 6, lid 1, onder b), van Verordening (EG) nr. 139/2004 van de Raad. De volledige tekst van de beschikking is slechts beschikbaar in het Engels en zal openbaar worden gemaakt na verwijdering van eventuele bedrijfsgeheimen. De tekst is beschikbaar:

- op de website Concurrentie van de Commissie, afdeling fusies (<http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/>). Deze website biedt verschillende hulpmiddelen om individuele concentratiebeschikkingen op te zoeken, onder meer op: naam van de onderneming, nummer van de zaak, datum en sector;
- in elektronische vorm op de Eur-Lex-website (<http://eur-lex.europa.eu/en/index.htm>) onder documentnummer 32009M5624. EUR-Lex biedt online-toegang tot de communautaire wetgeving.

Besluit om geen bezwaar aan te tekenen tegen een aangemelde concentratie**(Zaak COMP/M.5662 — NIBC/ABN AMRO FUND/MID OCEAN GROUP)****(Voor de EER relevante tekst)**

(2009/C 295/06)

Op 16 november 2009 heeft de Commissie besloten zich niet te verzetten tegen bovenvermelde aangemelde concentratie en deze verenigbaar met de gemeenschappelijke markt te verklaren. Deze beschikking is gebaseerd op artikel 6, lid 1, onder b), van Verordening (EG) nr. 139/2004 van de Raad. De volledige tekst van de beschikking is slechts beschikbaar in het Engels en zal openbaar worden gemaakt na verwijdering van eventuele bedrijfsgeheimen. De tekst is beschikbaar:

- op de website Concurrentie van de Commissie, afdeling fusies (<http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/>). Deze website biedt verschillende hulpmiddelen om individuele concentratiebeschikkingen op te zoeken, onder meer op: naam van de onderneming, nummer van de zaak, datum en sector;
 - in elektronische vorm op de Eur-Lex-website (<http://eur-lex.europa.eu/en/index.htm>) onder documentnummer 32009M5662. EUR-Lex biedt online-toegang tot de communautaire wetgeving.
-

IV

(Informatie)

INFORMATIE AFKOMSTIG VAN DE INSTELLINGEN EN ORGANEN VAN DE
EUROPESE UNIE

COMMISSIE

Wisselkoersen van de euro ⁽¹⁾

3 december 2009

(2009/C 295/07)

1 euro =

Munteenheid	Koers	Munteenheid	Koers		
USD	US-dollar	1,5120	AUD	Australische dollar	1,6276
JPY	Japanse yen	133,17	CAD	Canadese dollar	1,5873
DKK	Deense kroon	7,4417	HKD	Hongkongse dollar	11,7180
GBP	Pond sterling	0,90915	NZD	Nieuw-Zeelandse dollar	2,0881
SEK	Zweedse kroon	10,3159	SGD	Singaporese dollar	2,0848
CHF	Zwitserse frank	1,5083	KRW	Zuid-Koreaanse won	1 746,64
ISK	IJslandse kroon		ZAR	Zuid-Afrikaanse rand	11,0339
NOK	Noorse kroon	8,4390	CNY	Chinese yuan renminbi	10,3224
BGN	Bulgaarse lev	1,9558	HRK	Kroatische kuna	7,3060
CZK	Tsjechische koruna	25,810	IDR	Indonesische roepia	14 248,95
EEK	Estlandse kroon	15,6466	MYR	Maleisische ringgit	5,0962
HUF	Hongaarse forint	269,90	PHP	Filipijnse peso	69,928
LTL	Litouwse litas	3,4528	RUB	Russische roebel	44,0300
LVL	Letlandse lat	0,7079	THB	Thaise baht	50,074
PLN	Poolse zloty	4,0977	BRL	Braziliaanse real	2,5811
RON	Roemeense leu	4,2105	MXN	Mexicaanse peso	19,1502
TRY	Turkse lira	2,2413	INR	Indiase roepie	69,6650

⁽¹⁾ Bron: door de Europese Centrale Bank gepubliceerde referentiekosten.

Advies van het Adviescomité voor concentraties uitgebracht op de bijeenkomst van 4 juni 2009 betreffende een voorontwerp van beschikking in zaak COMP/M.5335 — Lufthansa/SN Airholding

Rapporteur: Polen

(2009/C 295/08)

1. Het Adviescomité is het met de Commissie eens dat de aangemelde transactie een concentratie vormt in de zin van artikel 3, lid 1, onder b) van de EG-concentratieverordening.
2. Het Adviescomité is het met de Commissie eens dat de aangemelde transactie geacht kan worden een communautaire dimensie te hebben in de zin van artikel 1, lid 3, van de EG-concentratieverordening.
3. Het Adviescomité is het met de Commissie eens dat de in aanmerking te nemen markten als volgt zijn:
 - a) de markten voor het passagiersvervoer met lijnvluchten, onderverdeeld op basis van paren volgens vertrekpunt/punt van bestemming (O&D):
 - waarbij voor korteafstands- of middellangeafstandsroutes, de indirecte vluchten over het algemeen geen concurrerend alternatief vormen voor de directe vluchten;
 - waarbij voor langeafstandsroutes, indirecte vluchten een concurrerend alternatief kunnen vormen voor rechtstreekse vluchten tussen een bepaald stedenpaar, voor zover i) de indirecte vluchten verkocht worden als verbindingsvluchten en ii) de reisduur slechts in beperkte mate wordt verlengd (overstaptijd niet langer dan 150 minuten);
 - b) de markten voor het luchtvrachtvervoer op eenrichtingsbasis tussen Europa en verschillende Afrikaanse landen.
4. Het Adviescomité is het eens met de beoordeling van de Commissie dat de aangemelde transactie, als oorspronkelijk door de aanmeldende partij voorgenomen, de daadwerkelijke concurrentie op de gemeenschappelijke markt of op een aanzienlijk deel daarvan significant zou belemmeren ten aanzien van het passagiersluchtvervoer op de volgende routes:
 - a) Brussel-Frankfurt,
 - b) Brussel-München,
 - c) Brussel-Hamburg en
 - d) Brussel-Zürich.
5. Het Adviescomité is het eens met de beoordeling van de Commissie dat dankzij de door de aanmeldende partij aangeboden verbintenissen de daadwerkelijke concurrentie zal worden hersteld en de concentratie verenigbaar met de gemeenschappelijke markt zal zijn op de volgende routes:
 - a) Brussel-Frankfurt,
 - b) Brussel-München,
 - c) Brussel-Hamburg en
 - d) Brussel-Zürich.
6. Het Adviescomité is het eens met de beoordeling van de Commissie dat de aangemelde transactie de daadwerkelijke concurrentie op de gemeenschappelijke markt of een aanzienlijk deel daarvan niet significant zal belemmeren wat betreft de markten voor het passagiersluchtvervoer op andere korteafstands-, middellangeafstands- en langeafstandsroutes.
7. Het Adviescomité is het eens met de beoordeling van de Commissie dat de aangemelde transactie de daadwerkelijke concurrentie op de gemeenschappelijke markt of een aanzienlijk deel daarvan niet significant zal belemmeren wat betreft de markten voor het luchtvrachtvervoer.
8. Het Adviescomité is het eens met de Commissie dat de aangemelde transactie overeenkomstig artikel 8, lid 2, van de concentratieverordening en artikel 57 van de EER-overeenkomst, verenigbaar met de gemeenschappelijke markt en de EER-overeenkomst dient te worden verklaard, op voorwaarde dat de aan de ontwerpbeschikking van de Commissie gehechte verbintenissen worden nagekomen.

Eindverslag van de raadadviseur-auditeur in zaak COMP/M.5335 — Lufthansa/SN Airholding

(Opgesteld overeenkomstig de artikelen 15 en 16 van Besluit 2001/462/EG, EGKS van de Commissie van 23 mei 2001 betreffende het mandaat van de raadadviseur-auditeur in bepaalde mededingingsprocedures (PB L 162 van 19.6.2001, blz. 21))

(2009/C 295/09)

De ontwerp-beschikking geeft aanleiding tot de volgende opmerkingen:

Inleiding

Op 26 november 2008 ontving de Commissie een aanmelding van een voorgenomen concentratie in de zin van artikel 3, lid 1, onder b), van Verordening (EG) nr. 139/2004 van de Raad ⁽¹⁾ (de concentratieverordening) waarin is meegedeeld dat de onderneming Deutsche Lufthansa AG („Lufthansa”) voornemens is de volledige zeggenschap te verkrijgen over SN Airholding SA/NV („SN”) door de verwerving van aandelen. De laatste is de houdstermaatschappij van SN Brussels Airlines.

De procedure in Fase II

Op 26 januari 2009 leidde de Commissie de procedure in omdat de concentratie ernstige twijfels deed rijzen over de verenigbaarheid ervan met de gemeenschappelijke markt ⁽²⁾. Vervolgens werd Lufthansa op 24 maart 2009 een mededeling van punten van bezwaar („MPB”) toegezonden en op 25 maart 2009 werd toegang verleend tot het onderzoeksdossier van de Commissie. In de MPB concludeerde de Commissie dat de concentratie concurrentiebezwaren deed rijzen ten aanzien van de volgende vijf routes: Brussel-Frankfurt, Brussel-München, Brussel-Berlijn, Brussel-Hamburg en Brussel-Zürich.

Lufthansa beantwoordde de MPB en verzocht om een hoorzitting, die op 15 april 2009 plaatsvond. Terwijl de aanmeldende partij formeel vertegenwoordigd was op de hoorzitting, was dit niet het geval voor SN. Een aantal werknemers van SN maakten evenwel deel uit van de vertegenwoordiging van Lufthansa en woonden de hoorzitting bij.

Vervolgens werd duidelijk dat de Commissie de bezwaren niet rechtstreeks had meegedeeld aan SN, maar dit had gedaan via de wettelijke vertegenwoordigers van de aanmeldende partij, die ook SN vertegenwoordigden. Zij verstrekten SN een niet-vertrouwelijke versie van de MPB. SN werd evenmin een formele termijn meegedeeld waarbinnen zij haar opmerkingen kon maken of om een mondelinge hoorzitting kon verzoeken. Hoewel SN feitelijk elementen had verstrekt ten behoeve van het schriftelijke antwoord van Lufthansa en vertegenwoordigd was tijdens de mondelinge hoorzitting, kan de taak om een partij in kennis te stellen van en uit te nodigen om opmerkingen te maken over de MPB niet „gedelegeerd” worden aan de aanmeldende partij. De Commissie moet haar wettelijke verplichtingen ten aanzien van de andere betrokken partijen overeenkomstig artikel 13, lid 2, van Verordening (EG) nr. 802/2004 ⁽³⁾ (de uitvoeringsverordening) zelf nakomen. De Commissie heeft dit probleem opgelost door de niet-vertrouwelijke versie van de MPB en de aanvullende mededeling van punten van bezwaar („AMPB”; zie hieronder) op 29 april 2009 aan SN toe te zenden, en de onderneming de mogelijkheid te geven opmerkingen te maken vóór 6 mei 2009.

Het antwoord van Lufthansa op de MPB gaf onder meer aanleiding tot twee procedurekwesies.

Ten eerste bleken discrepanties te bestaan tussen de manier waarop Lufthansa en de Commissie de resultaten van het marktonderzoek hadden geïnterpreteerd. Deze discrepanties bleken gedeeltelijk veroorzaakt door verkeerde interpretaties van de antwoorden van de aanmeldende partij. Een aantal discrepanties ontstonden evenwel doordat Lufthansa — om vertrouwelijkheidsredenen — geen volledige toegang tot bepaalde antwoorden had gekregen. Nadat de Commissie de antwoorden had geverifieerd, verleende zij Lufthansa op 29 april 2009 toegang tot niet-vertrouwelijke Excel-bladen waarin de Commissie alle antwoorden had samengevat.

Het tweede probleem betrof de beoordeling van een code-sharing-overeenkomst krachtens artikel 81 van het EG-Verdrag die de Commissie had uitgevoerd in het kader van een concentratieprocedure. Lufthansa vroeg zich af of een dergelijke analyse mogelijk is, met name of de directe partijen bij de code-sharing-overeenkomst, d.w.z. een dochteronderneming van Lufthansa en SN, niet dienen te worden gehoord over de bevindingen van de Commissie. Om te vermijden dat het recht van verweer van de rechtstreeks betrokken partijen zou worden geschonden, stuurde de Commissie op 20 april 2009 het fragment van de MPB waarin sprake was van de voorlopige beoordeling van de code-sharing-overeenkomst, zowel naar SN als naar Swiss (de dochteronderneming van Lufthansa) en gaf zij hun de mogelijkheid om schriftelijke opmerkingen te maken ⁽⁴⁾. SN en Swiss antwoordden beiden binnen de gestelde antwoordtermijn.

⁽¹⁾ PB L 24 van 29.1.2004, blz. 1.

⁽²⁾ Overeenkomstig artikel 6, lid 1, onder c), van de concentratieverordening.

⁽³⁾ PB L 133 van 30.4.2004, blz. 1.

⁽⁴⁾ Arrest van het GEA van 11 juli 2007, T-170/06, *Alrosa*.

Op 28 april 2009 stuurde de Commissie Lufthansa een AMPB betreffende de route Brussel-Zürich. De volgende dag verleende zij nogmaals toegang tot het dossier van de Commissie. De aanmeldende partij beantwoordde de AMPB op 5 mei 2009.

In de beginfase van de concentratieprocedure hadden de aanmeldende partij en de Commissie gesprekken gehad over corrigerende maatregelen. De op 16 april 2009 voorgelegde corrigerende maatregelen werden evenwel onvoldoende geacht en werden derhalve niet aan een markttoets onderworpen. Op 24 en 29 april 2009 stelde Lufthansa dan een reeks aanvullende corrigerende maatregelen voor. Deze laatste werden door de Commissie voorlopig aanvaard en aan een markttoets onderworpen. Op 28 mei 2009 heeft Lufthansa de definitieve versie van de corrigerende maatregelen (zonder dat de versie van 29 april ten gronde werd gewijzigd) overgelegd.

De ontwerp-beschikking

De ontwerp-beschikking wijkt op drie punten af van de mededeling van punten van bezwaar. Ten eerste laat de Commissie de vraag open of tijdgevoelige en niet-tijdgevoelige passagiers tot twee afzonderlijke product-markten behoren.

Voorts acht zij het niet langer nodig de verenigbaarheid van de code-sharing-overeenkomst krachtens artikel 81 te beoordelen. Ten derde concludeert de Commissie dat de concurrentiebezwaren ten aanzien van de route Brussel-Berlijn uit de weg werden geruimd in de loop van de concentratiecontroleprocedure. Intussen had EasyJet, de concurrent van Lufthansa en SN, immers besloten zijn aanbod uit te breiden van één tot twee dagelijkse vluchten, zodat retourvluchten op dezelfde dag mogelijk werden. Wat de overblijvende vier routes betreft, staat in de ontwerp-beschikking te lezen dat de transactie niet tot een significante belemmering van de daadwerkelijke concurrentie zou leiden, rekening houdend met de door de aanmeldende partij voorgestelde verbintenissen.

Ik ontving van de aanmeldende partij, de andere betrokken partijen of derden geen vragen of opmerkingen. Gelet op het voorgaande, en rekening houdend met bovenstaande opmerkingen, ben ik van oordeel dat de rechten van de partijen om te worden gehoord in deze zaak zijn gerespecteerd.

Gedaan te Brussel 11 juni 2009.

Michael ALBERS

Samenvatting van de Beschikking van de Commissie**van 22 juni 2009****waarbij een concentratie verenigbaar wordt verklaard met de gemeenschappelijke markt en de EER-overeenkomst****(Zaak COMP/M.5335 — Lufthansa/SN Airholding)***(Kennisgeving geschied onder nummer C(2009) 4608)***(Slechts de tekst in de Engelse taal is authentiek)****(Voor de EER relevante tekst)**

(2009/C 295/10)

Op 22 juni 2009 heeft de Commissie in een concentratiezaak een beschikking gegeven op grond van Verordening (EG) nr. 139/2004 van de Raad van 20 januari 2004 betreffende de controle op concentraties van ondernemingen⁽¹⁾, en met name artikel 8, lid 2, van genoemde verordening. Een niet-vertrouwelijke versie van de volledige tekst van de beschikking is in de oorspronkelijke taal van de zaak en in de werktalen van de Commissie te vinden op de website van DG Concurrentie op het volgende adres:

http://ec.europa.eu/comm/competition/index_en.html

I. INLEIDING

- (1) Op 26 november 2008 ontving de Commissie een aanmelding van een voorgenomen concentratie waarbij de onderneming Deutsche Lufthansa AG („LH”, Duitsland) door aandelen te verwerven de uitsluitende zeggenschap verkrijgt over de onderneming SN Airholding SA/NV („SNAH”, België).

II. TOELICHTING**A. DE PARTIJEN**

- (2) Deutsche Lufthansa AG („LH” of „de aanmeldende partij”) is een luchtvaartonderneming met een volledig routenetwerk met als hubs de internationale luchthaven van Frankfurt en de luchthaven van München, en met een basis op de luchthaven van Düsseldorf. Haar twee kernactiviteiten zijn luchtvervoer van passagiers en vracht. LH heeft zeggenschap over Swiss International Air Lines Ltd. („SIAL”, gevestigd op de luchthaven van Zürich, Air Dolomiti, Euroings, en lagekostenmaatschappij Germanwings. Zowel LH als SIAL is aangesloten bij de Star Alliance. De Commissie hechtte op 14 mei 2009 haar goedkeuring aan de voorgenomen verwerving van British Midland („BMI”) door LH⁽²⁾.
- (3) SN Airholding SA/NV („SNAH”) is de moedermaatschappij van SN Brussels Airlines („SN”), een luchtvaartonderneming met een netwerk, die opereert vanaf de Brusselse luchthaven Zaventem. De kernactiviteit van SN is luchtvervoer van passagiers. SN is niet bij een alliantie aangesloten. LH en SN worden hierna aangeduid als „de partijen”.

B. DE CONCENTRATIE

- (4) LH wil in eerste instantie 45 % van de aandelen in SNAH verwerven, met callopties op de resterende aandelen die

vanaf het eerste kwartaal van 2011 kunnen worden uitgeoefend. Hoewel de huidige transactie in twee fasen zal worden verricht, verkrijgt LH al na afronding van de eerste fase — namelijk de verwerving van 45 % van het aandelenkapitaal — volledige zeggenschap over SNAH.

C. COMMUNAUTAIRE DIMENSIE

- (5) De aangemelde concentratie heeft een communautaire dimensie in de zin van artikel 1, lid 2, van de EG-concentratieverordening.

D. LUCHTVERVOER VAN PASSAGIERS**1. Het betrokken product en de geografische markten**

- (6) Op het gebied van luchtvervoer van passagiers overlappen de activiteiten van de partijen elkaar vooral op een aantal kortafstandsroutes met vertrekpunt Brussel.
- (7) Het marktonderzoek bevestigde de praktijk van de Commissie in eerdere zaken om de relevante markt voor passagiersvervoer met lijnvluchten af te bakenen op basis van combinaties van een punt van vertrek en een punt van bestemming („V&B-benadering”), dat wil zeggen stedenparen, waarbij voor de diverse punten van vertrek en bestemming rekening wordt gehouden met alle alternatieve luchthavens.
- (8) Wat betreft het onderscheid tussen passagiers voor wie tijd van belang is en passagiers voor wie tijd minder belangrijk is, hoeft de Commissie niet vast te stellen of er sprake is van twee afzonderlijke productmarkten, aangezien het bestaan van een dergelijk onderscheid niet van belang is voor de beoordeling van de mededingingssituatie op de routes waarop de transactie betrekking heeft.
- (9) Het marktonderzoek bevestigde de praktijk van de Commissie in eerdere zaken om ervan uit te gaan dat voor vluchten van minder dan drie uur indirecte diensten in de regel niet zorgen voor concurrentiedruk op directe diensten.

⁽¹⁾ PB L 24 van 29.1.2004, blz. 1.

⁽²⁾ Zaak COMP/M.5403 — Lufthansa/BMI.

- (10) Voorts onderzocht de Commissie de onderlinge inwisselbaarheid van de luchthaven Brussel-Nationaal te Zaventem (BRU) en de luchthaven Antwerpen (ANR). Er zijn sterke aanwijzingen dat vluchten van BRU geen alternatief zijn voor vluchten van ANR. Hoe dan ook, zelfs als vluchten van/naar BRU en vluchten van/naar ANR zouden worden beschouwd als deel uitmakend van één markt, dan zou er slechts sprake zijn van geringe concurrentie. Als er zich een concurrent zou aandienen met vluchten van ANR op routes ten aanzien waarvan bij het onderzoek bezwaren op mededingingsgebied waren vastgesteld, zou dit de concurrentiebeperkende gevolgen op deze routes dan ook niet tegengaan.

2. Behandeling van de alliantiepartners van LH

- (11) Er zou bij de vaststelling van de betrokken markten geen rekening moeten worden gehouden met de alliantiepartners van LH, aangezien het onwaarschijnlijk is dat er zich als specifiek gevolg van de fusie spill-overeffecten zullen voordoen betreffende de relaties tussen SN en de partners van LH. Wat betreft het mededingingsonderzoek van de betrokken markten, beoordeelt de Commissie per route de relatie tussen LH en haar alliantiepartners, alsook de gevolgen van die relatie voor de prikkel om na de fusie te concurreren.

3. Beoordeling per route

3.1. De bundel routes België-Duitsland

- (12) Met betrekking tot de route Brussel-Frankfurt stelde de Commissie vast dat de fusie zou leiden tot een monopolie voor passagiers voor wie tijd van belang is. Ook zou de fusie de scherpe concurrentie tussen LH en SN uitschakelen voor passagiers voor wie tijd minder belangrijk is, en hoewel de gefuseerde entiteit concurrentie van het spoor zou ondervinden, zou daarvan onvoldoende druk uitgaan om dit concurrentieverlies te compenseren. De fusie zou voor beide soorten passagiers de onmiddellijke concurrent van LH uitschakelen. Naar verwachting zal de fusie hierdoor bij om het even welke marktomschrijving de daadwerkelijke mededinging aanzienlijk belemmeren.
- (13) Voor de routes Brussel-München en Brussel-Hamburg zou de fusie leiden tot een monopolie, zowel voor passagiers voor wie tijd van belang is, als voor passagiers voor wie tijd minder van belang is (en dus voor een markt die alle passagiers omvat).
- (14) EasyJet kondigde aan met ingang van het IATA-winterseizoen 2009/2010 haar activiteiten op de route Brussel-Berlijn uit te breiden van één tot twee lijnvluchten per dag, zodat dagretours mogelijk worden. De Commissie concludeerde dat EasyJet de gefuseerde entiteit voldoende concurrentie zal bieden, ook wat betreft passagiers voor wie tijd van belang is.

3.2. De bundel routes België-Zwitserland

- (15) Op alle drie routes tussen België en Zwitserland (Brussel-Bazel, Brussel-Genève en Brussel-Zürich) is overeenkomstig

hun codeshare-overeenkomst één van de partijen een uitvoerende en de andere een verkopende luchtvaartmaatschappij. De Commissie onderzocht eerst of de codeshare-overeenkomst buiten beschouwing diende te worden gelaten om de juiste contrafeitelijke situatie te kunnen vaststellen.

- (16) Wat betreft Brussel-Bazel concludeerde de Commissie dat, ongeacht de juiste contrafeitelijke situatie, de daadwerkelijke mededinging niet aanzienlijk wordt belemmerd, aangezien deze route geen ruimte biedt voor directe diensten door twee onafhankelijk opererende luchtvaartmaatschappijen.

- (17) Wat betreft Brussel-Genève, waarvoor SN de uitvoerende luchtvaartmaatschappij is, concludeerde de Commissie dat LX niet als een potentiële concurrent wordt beschouwd. Er zijn voor deze route dus geen bezwaren op mededingingsgebied.

- (18) Wat betreft Brussel-Zürich, waarvoor LX de uitvoerende luchtvaartmaatschappij is, concludeerde de Commissie ten aanzien van de contrafeitelijke situatie dat de codeshare-overeenkomst waarschijnlijk zou worden beëindigd, indien de fusie uitblijft, aangezien SN zich in dat geval zou aansluiten bij de Oneworld-alliantie (en mogelijk zou worden overgenomen door BA). Hierdoor zou SN na het verlopen van de codeshare-overeenkomst waarschijnlijk actief worden op de route Brussel-Zürich. Derhalve zou de fusie de reële kans dat SN tot de markt toetreedt, uitschakelen, en bijgevolg leiden tot een aanzienlijke belemmering van de daadwerkelijke mededinging op de route Brussel-Zürich, zowel voor passagiers voor wie tijd van belang is, als voor passagiers voor wie tijd minder van belang is.

3.3. Toetredingsdrempels

- (19) Op de vier routes Brussel-Frankfurt, Brussel-München, Brussel-Hamburg en Brussel-Zürich zijn er aanzienlijke toetredingsdrempels (zoals beperkingen ten aanzien van de slots, met name rond het spitsuur aan één of beide zijden, hub/basis-voordelen, het marktaandeel van de gefuseerde entiteit in België, Duitsland en Zwitserland enz.); deze drempels zijn vooral hoog bij „hub to hub”-routes als Brussel-Frankfurt, Brussel-München en Brussel-Zürich. Door deze hoge toetredingsdrempels is het onder de huidige marktvoorwaarden onwaarschijnlijk dat een luchtvaartmaatschappij op deze routes actief wordt en de concurrentiebeperkende gevolgen van de fusie opheft.

3.4. Andere korte-, middellange- en langeafstandsroutes

- (20) De onderhavige transactie heeft gevolgen voor verscheidene andere korte-, middellange- en langeafstandsroutes. Voor geen van deze routes leidt de voorgestelde concentratie echter tot aanzienlijke belemmering van de daadwerkelijke mededinging op de gemeenschappelijke markt.

4. Conclusie

- (21) De Commissie concludeerde dat de transactie, zoals oorspronkelijk voorgesteld door LH, zou leiden tot een aanzienlijke belemmering van de daadwerkelijke mededinging op de routes Brussel-Frankfurt, Brussel-München, Brussel-Hamburg en Brussel-Zürich, zowel voor passagiers voor wie tijd van belang is, als voor passagiers voor wie tijd minder van belang is, en dus voor een markt die alle passagiers omvat. De transactie zou niet tot bezwaren op mededingingsgebied leiden ten aanzien van de andere routes waarvoor deze transactie gevolgen heeft.

E. LUCHTVRACHTVERVOER

- (22) De Commissie concludeerde dat het onwaarschijnlijk is dat de transactie de daadwerkelijke mededinging aanzienlijk belemmert wat betreft de markten voor luchtvrachtvervoer.

F. EFFICIËNTIEVERBETERINGEN

- (23) Op basis van de ingediende informatie concludeerde de Commissie dat de efficiëntieverbeteringen niet verifieerbaar zijn en grotendeels niet specifiek uit de fusie voortvloeien, en dat het niet waarschijnlijk is dat zij de consumenten op de betrokken routes zodanig ten goede komen, dat zij opwegen tegen de concurrentievervalsing. Zo staat er in paragraaf 84 van de richtsnoeren horizontale fusies: „Het is hoogst onwaarschijnlijk dat een fusie die leidt tot een marktpositie welke die van een monopolie benadert, of tot een soortgelijk niveau van marktmacht, met de gemeenschappelijke markt verenigbaar kan worden verklaard op grond van het feit dat de efficiëntieverbeteringen de mogelijke concurrentiebeperkende gevolgen tegengaan.”

G. VERBINTENISSEN

- (24) LH heeft zich bereid verklaard verbintenissen aan te gaan betreffende kosteloze slots binnen 20 minuten van het gevraagde tijdstip, om een nieuwe marktdeelnemer in staat te stellen diensten te onderhouden op elk van de vier routes waarvoor de Commissie bezwaren op mededingingsgebied vaststelt (hierna „vastgesteld stedenpaar” genoemd); het betreft ten hoogste drie vluchten per dag in het geval van Brussel-Hamburg en Brussel-München, en twee vluchten per dag in het geval van Brussel-Frankfurt en Brussel-Zürich. De verbintenissen bestrijken een mechanisme waarmee slots tijdig — zo vroeg mogelijk in het seizoen — zouden worden toegewezen. Bovendien verkrijgt de nieuwe marktdeelnemer in de regel historische rechten op deze slots; dit houdt in dat hij de van de partijen overgenomen slots mag gebruiken voor een ander Europees stedenpaar dan het vastgestelde, wanneer hij het betrokken vastgestelde stedenpaar heeft bediend gedurende twee volledige achtereenvolgende IATA-seizoenen in het geval van de route Brussel-Hamburg, vier volledige achtereenvolgende IATA-seizoenen in het geval van de routes Brussel-München en Brussel-Zürich, en acht volledige ach-

tereenvolgende IATA-seizoenen in het geval van de route Brussel-Frankfurt.

- (25) Voorts kan een nieuwkomer op de route Brussel-Hamburg krachtens de verbintenissen een special prorate- en code-share-overeenkomst afsluiten, op grond waarvan deze zijn codes mag verbinden aan vluchten die door de partijen worden verzorgd vanaf Brussel, teneinde een verbindende vlucht van/naar Hamburg aan te bieden. Ten slotte bestrijken de verbintenissen ook bijkomende rechtsmiddelen, zoals overeenkomsten inzake interlining en intermodaal vervoer, special prorate-overeenkomsten en overeenkomsten voor deelname aan FFP's (Frequent Flyer Programs).

- (26) De verbintenissen vormen een compleet pakket dat de ervaring weerspiegelt die eerder is opgedaan met rechtsmiddelen in fusiezaken in de luchtvaartsector. De verbintenissen houden rekening met het feit dat congestie van slots in dit geval voor de problematische routes een belangrijke toetredingsdrempel vormt. Zij zijn dan ook bedoeld om deze drempel weg te nemen en toetreding te bevorderen tot routes waarvoor bezwaren op mededingingsgebied zijn vastgesteld.

- (27) De verbintenissen zijn op de markt getest met klanten en concurrenten van de partijen. Volgens een groot aantal respondenten volstaan zij om de door de fusie veroorzaakte bezwaren op mededingingsgebied weg te nemen. Gelet op het feit dat verscheidene luchtvaartmaatschappijen belangstelling hebben getoond voor toetreding tot routes waarvoor bezwaren op mededingingsgebied zijn vastgesteld, concludeerde de Commissie ten slotte dat de verbintenissen er hoogst waarschijnlijk toe zullen leiden dat een of meer luchtvaartmaatschappijen tijdig tot de vastgestelde stedenparen zullen toetreden en dat deze toetreding zal volstaan om de voor deze markten vastgestelde bezwaren op mededingingsgebied weg te nemen.

III. CONCLUSIE

- (28) De oorspronkelijk door LH voorgestelde transactie zou ertoe leiden dat een daadwerkelijke mededinging op de gemeenschappelijke markt of een wezenlijk deel daarvan aanzienlijk wordt belemmerd, in de zin van artikel 2, lid 3, van de concentratieverordening. LH legde echter een reeks verbintenissen voor die de daadwerkelijke mededinging naar verwachting zullen herstellen.
- (29) De transactie zou niet leiden tot aanzienlijke belemmering van een daadwerkelijke mededinging, mits de door LH voorgelegde verbintenissen ten uitvoer worden gelegd.
- (30) De concentratie is derhalve verenigbaar met de gemeenschappelijke markt en de EER-overeenkomst overeenkomstig artikel 8, lid 2, van de concentratieverordening en artikel 57 van de EER-overeenkomst, mits de door LH voorgelegde verbintenissen volledig worden nageleefd.

**Advies van het Adviescomité voor mededingingsregelingen en machtsposities uitgebracht op zijn
bijeenkomst van 26 september 2008 betreffende een ontwerpbeschikking in zaak COMP/C.39181 —
Kaarsenwas (2)**

Rapporteur: Letland

(2009/C 295/11)

1. Het Adviescomité is het met de Commissie eens over het basisbedrag van de geldboeten.
 2. Het Adviescomité is het met de Commissie eens over de verhoging van het basisbedrag wegens verzwarende omstandigheden.
 3. Het Adviescomité is het met de Commissie eens over de verhoging van het basisbedrag om ervoor te zorgen dat daarvan een voldoende afschrikkende werking uitgaat.
 4. Het Adviescomité is het met de Commissie eens over de verlagingen van de geldboeten overeenkomstig de clementieregeling van 2002.
 5. Het Adviescomité is het met de Commissie eens wat betreft de definitieve bedragen van de geldboeten.
 6. Het Adviescomité beveelt aan dat zijn advies in het *Publicatieblad van de Europese Unie* wordt bekendgemaakt.
-

Eindverslag van de raadadviseur-auditeur in zaak COMP/C.39181 — Paraffinewas, omgedoopt in „Kaarsenwas”

(Overeenkomstig de artikelen 15 en 16 van Besluit 2001/462/EG, EGKS van de Commissie van 23 mei 2001 betreffende het mandaat van de raadadviseur-auditeur in bepaalde mededingingsprocedures — PB L 162 van 19.6.2001, blz. 21)

De ontwerp-beschikking in bovenvermelde zaak geeft aanleiding tot de volgende opmerkingen.

Clementieverzoeken en mededeling van punten van bezwaar

Nadat Shell in [...] een clementieverzoek overeenkomstig de clementiemededeling van 2002 had ingediend, verrichte de Commissie in april 2005 inspecties ten kantore van Sasol (Duitsland), H&R/Tudapetrol (Duitsland), Esso/ExxonMobil (Nederland en Duitsland), Total (Frankrijk), Repsol (Spanje), ENI (Italië), en MOL (Hongarije). Op [...] verleende de Commissie Shell voorwaardelijke immunititeit.

De Commissie ontving nog andere clementieverzoeken van Sasol ([...]), Repsol ([...]) en ExxonMobil ([...]). Op 16 mei 2007 deelde de Commissie Sasol, Repsol en ExxonMobil bij brief mee dat immunititeit niet meer mogelijk was en dat zij voornemens was, overeenkomstig punt 26 van de clementiemededeling de geldboete te verminderen binnen een bepaalde bandbreedte.

De Commissie ontving ook van RWE een verzoek om immunititeit (subsidiar clementie) nadat de punten van bezwaar reeds waren meegedeeld. De Commissie stelde RWE er op 30 november 2007 van in kennis dat immunititeit niet langer mogelijk was, en verklaarde dat de uiteindelijke situatie van elke onderneming, waaronder ook RWE, aan het einde van de administratieve procedure zal worden beoordeeld, wanneer zij haar beschikking vaststelt.

De mededeling van punten van bezwaar werd op 25 mei 2007 aangenomen en naar de volgende ondernemingen of groepen van ondernemingen gestuurd: ENI S.p.A.; Exxon Mobil Corporation (Verenigde Staten) en haar dochterondernemingen Esso Deutschland GmbH, Esso Société Anonyme Française en ExxonMobil Petroleum and Chemical B.V.B.A. („ExxonMobil”); Tudapetrol Mineralölerzeugnisse Nils Hansen KG, Hansen & Rosenthal KG en haar dochterondernemingen H&R ChemPharm GmbH en H&R Wax Company Vertrieb GmbH („H&R/Tudapetrol”); MOL Nyrt.; Repsol YPF S.A. en haar dochterondernemingen Repsol Petroleo S.A. en Repsol YPF Lubricantes y Especialidades S.A. (Rylea) („Repsol”); Sasol Limited (Zuid-Afrika) en haar dochterondernemingen Sasol Wax GmbH, Sasol Wax International AG en Sasol Holding in Germany GmbH („Sasol”); Shell Deutschland Oil GmbH, Shell Deutschland Schmierstoffe GmbH, Deutsche Shell GmbH, Shell International Petroleum Company Limited (SIPC), the Shell Petroleum Company Limited (SPCO), Shell Petroleum N.V. en de Shell Transport en Trading Company Limited („Shell”); RWE AG en haar dochteronderneming RWE Dea AG („RWE”); Total S.A. en Total France S.A. („Total”); en vier andere entiteiten binnen een of meerdere bovenvermelde groepen.

Toegang tot het dossier

De partijen ontvingen de mededeling van punten van bezwaar op 30 of 31 mei 2007 en kregen acht weken om hierop te antwoorden vanaf het tijdstip waarop toegang tot het dossier was verleend, of tot uiterlijk 31 juli 2007. Toegang tot het dossier werd verleend in de vorm van een dvd en toegang tot andere documenten ten kantore van de Commissie. Op verzoek van een aantal partijen, en op basis van hun argumenten, werden verlengingen verleend tot 14 augustus 2007 of 21 augustus 2007. Alle partijen hebben binnen de termijn geantwoord.

Vervolgens verzocht de Commissie om aanvullende informatie van een onderneming (geen adressaat van de mededeling van punten van bezwaar) die een gedeeltelijk belang had gehad in de wasactiviteiten van Sasol. Sasol kreeg toegang tot het antwoord op dit verzoek om informatie en diende hierover schriftelijke opmerkingen in.

De mondelinge hoorzitting

Op 10-11 december 2007 vond een mondelinge hoorzitting plaats. Behalve Repsol Petroleo SA en Repsol YPF SA oefenden alle partijen hun recht uit om mondeling gehoord te worden. De mondelinge hoorzitting gaf geen aanleiding tot procedurele problemen. De hoorzitting was zowel voor de partijen als voor de Commissie waardevol, omdat zij de opheldering van een aantal inhoudelijke elementen mogelijk heeft gemaakt.

Zowel Total S.A. als RWE klaagden in hun schriftelijke antwoorden en op de hoorzitting dat hun recht om te worden gehoord, geschonden was wegens een gebrek aan informatie in de onderzoekfase van de procedure. Total beweerde dat, hoewel de Commissie aan Total S.A. en haar dochterondernemingen een inspectiebeschikking had gericht, zij nooit een inspectie bij Total S.A. heeft verricht en Total S.A. nooit om informatie heeft verzocht. RWE argumenteerde dat zij in kennis gesteld had moeten worden van de inspecties, zodat zij een clementieverzoek had kunnen indienen. Deze argumentatie kan ik niet aanvaarden. Volgens artikel 27, lid 1, van Verordening (EG) nr. 1/2003 van de Raad, stelt de Commissie ondernemingen in de gelegenheid hun standpunt kenbaar te maken „alvorens een beschikking te geven”. Bijgevolg is het recht om mondeling te worden gehoord en om schriftelijke opmerkingen te maken, in principe verbonden met de concrete aantijgingen die beschreven zijn in de mededeling van punten van bezwaar. Dit recht geldt niet in de onderzoekfase vóór de Commissie haar bezwaren heeft geformuleerd.

De ontwerp-beschikking

Op grond van de schriftelijke en mondelinge opmerkingen van de partijen heeft de Commissie haar bezwaren tegen vier van de adressaten van de mededeling van punten van bezwaar, ingetrokken.

De duur van de inbreuk, voor zover deze betrekking had op „slack wax” werd ten opzichte van de mededeling van punten van bezwaar ingekort tot zes jaar; het aantal partijen dat aansprakelijk werd geacht voor de „slack wax”-inbreuk werd verminderd; en de geografische reikwijdte werd beperkt tot Duitsland.

Ik ben van oordeel dat in de ontwerp-beschikking alleen de bezwaren werden behandeld ten aanzien waarvan de partijen hun standpunt kenbaar hebben kunnen maken.

Op 4 augustus 2008 deed er zich een probleem voor betreffende de vertrouwelijkheid van de tekst van de ontwerp-beschikking; de advocaten die H&R en Tudapetrol vertegenwoordigden, hebben toen bij mij schriftelijk bezwaar aangetekend tegen de behandeling door DG Concurrentie van de omzetcijfers in de ontwerp-beschikking. Op 2 september 2008 gaf ik bij wijze van antwoord aanvullende toelichtingen en verduidelijkingen betreffende het voornemen van de Commissie in dit verband en stelde ik dat, naar mijn oordeel, het voorstel om een gemiddeld omzetcijfer over drie jaar te gebruiken, passend was om de vertrouwelijkheidsbezwaren uit de weg te ruimen. Na ontvangst van deze brief besloten de partijen deze zaak niet langer te vervolgen.

Ik ben van oordeel dat de rechten van alle deelnemers aan de procedure om te worden gehoord in deze zaak zijn gerespecteerd.

Brussel, 23 september 2008.

Karen WILLIAMS

Samenvatting van de Beschikking van de Commissie

van 1 oktober 2008

inzake een procedure op grond van artikel 81 van het EG-Verdrag en artikel 53 van de EER-overeenkomst

(Zaak COMP/C.39181 — Kaarsenwas)

(Kennisgeving geschied onder nummer C(2008) 5476 definitief)

(Slechts de teksten in de Engelse, de Franse, de Duitse, de Italiaanse en de Spaanse taal zijn authentiek)

(Voor de EER relevante tekst)

(2009/C 295/13)

SAMENVATTING VAN DE INBREUK

(1) De beschikking was gericht aan ENI S.p.A., Esso Deutschland GmbH, Esso Société Anonyme Française, ExxonMobil Petroleum & Chemical, B.V.B.A., Exxon Mobil Corporation, H&R ChemPharm GmbH, H&R Wax Company Vertriebs GmbH, Hansen & Rosenthal KG, Tudapetrol Mineralölzeugnisse Nils Hansen KG, MOL Nyrt., Repsol YPF Lubricantes y Especialidades S.A., Repsol Petróleo S.A., Repsol YPF S.A., Sasol Wax GmbH, Sasol Wax International AG, Sasol Holding in Germany GmbH, Sasol Limited, Shell Deutschland Oil GmbH, Shell Deutschland Schmierstoff GmbH, Deutsche Shell GmbH, Shell International Petroleum Company Limited, the Shell Petroleum Company Limited, Shell Petroleum N.V., the Shell Transport and Trading Company Limited, RWE-Dea AG, RWE AG, Total France S.A. en Total S.A.

(2) De bovenvermelde 28 rechtspersonen (die tot 10 ondernemingen behoorden, waarbij sommige rechtspersonen als moederonderneming aansprakelijk werden gesteld) hebben deelgenomen aan één enkele voortgezette inbreuk op artikel 81 van het Verdrag en artikel 53 van de EER-overeenkomst. Deze inbreuk bestond in het maken van prijsafspraken en de uitwisseling van commercieel gevoelige informatie, waardoor de paraffinewasindustrie in de EER werd geschaad. Wat Dea (later Shell), ExxonMobil, MOL, Repsol, Sasol en Total betreft bestond de enkele en voortgezette inbreuk tevens in de verdeling van klanten en/of markten in de EER. De inbreuk duurde van 3 september 1992 tot 28 april 2005, waarbij de duur van de inbreuk voor de verschillende rechtspersonen en ondernemingen uiteenliep. Voor Dea (later Shell), ExxonMobil, Sasol, en Total had deze enkele en voortgezette inbreuk tevens betrekking op „slack wax”, een product dat tussen 30 oktober 1997 en 12 mei 2004 aan eindverbruikers op de Duitse markt werd verkocht, waarbij de duur van de deelname voor de verschillende betrokken rechtspersonen en ondernemingen uiteenliep.

DE KAARSENWASSECTOR

(3) De producten waar het om gaat, zijn paraffinewas, en voor sommige adressaten van de beschikking ook „slack wax”. Onder paraffinewas vallen volledig geraffineerde paraffinewas en gedeeltelijk geraffineerde paraffinewas (afhankelijk van het oliegehalte) evenals „hydrofinished” was, wasspecialiteiten en harde paraffinewas.

Deze wassoorten worden gebruikt voor uiteenlopende producten zoals kaarsen, chemicaliën, banden en auto-onderdelen maar ook in sectoren als rubber, verpakkingen, zelfklevend materiaal en kauwgom. In Europa wordt 60-70 % van de paraffinewas gebruikt voor de productie van kaarsen. „Slack wax” is de grondstof die nodig is voor de productie van paraffinewas. Het wordt in raffinaderijen geproduceerd als bijproduct bij de vervaardiging van basisoliën uit ruwe olie. Het wordt ook aan eindafnemers verkocht, zoals bijvoorbeeld aan producenten van spaanplaat.

(4) De waarde van de markt voor paraffinewas en „slack wax” werd in de mededeling van punten van bezwaar geschat op 485 miljoen EUR in de EER in 2004. De adressaten van de beschikking voorzagen in 75 % van de vraag in de EER-markt.

PROCEDURE

(5) De Commissie startte haar onderzoek naar aanleiding van informatie die werd verstrekt in het kader van een immunitetsverzoek overeenkomstig de mededeling van de Commissie van 2002 betreffende immunitet tegen geldboeten en vermindering van geldboeten in kartelzaken (de „clementieregeling van 2002”). Dit verzoek werd ingediend door Shell Deutschland Schmierstoff GmbH op [...]. Op [...] kende de Commissie Shell voorwaardelijke immunitet tegen geldboeten toe overeenkomstig punt 15 van de clementieregeling van 2002.

(6) Op 28 en 29 april 2005 verrichtte de Commissie inspecties in de bedrijfsruimten van Sasol (Duitsland), H&R/Tudapetrol (Duitsland), Esso/ExxonMobil (Nederland en Duitsland), Total (Frankrijk), Repsol (Spanje), ENI (Italië), en MOL (Hongarije).

(7) Na de inspecties ontving de Commissie verzoeken om boete-immunitet dan wel boetevermindering overeenkomstig de clementieregeling van 2002 van Sasol, Repsol en ExxonMobil. Sasol diende een clementieverzoek in op [...]. Repsol verzocht om immunitet/clementie op [...]. ExxonMobil diende op [...] een verzoek om immunitet/clementie in.

(8) Op 25 mei 2007 leidde de Commissie de procedure in en stelde zij een mededeling van punten van bezwaar vast betreffende een inbreuk op artikel 81 van het EG-Verdrag en artikel 53 van de EER-overeenkomst ten aanzien van ENI S.p.A.; Esso Deutschland GmbH, Esso Nederland B.V., Esso Société Anonyme Française, ExxonMobil Petroleum & Chemical, B.V.B.A. en Exxon Mobil Corporation, Tudapetrol Mineralölerzeugnisse Nils Hansen KG, H&R ChemPharm GmbH, H&R Wasag AG, H&R Beteiligung GmbH, H&R Wax Company Vertrieb GmbH en Hansen & Rosenthal KG; MOL Nyrt.; Repsol YPF Lubricantes y Especialidades S.A. (Rylexa), Repsol Petróleo S.A. en Repsol YPF S.A.; Sasol Wax GmbH, Sasol Wax International AG, Sasol Holding in Germany GmbH en Sasol Limited Shell Deutschland Oil GmbH, Shell Deutschland Schmierstoff GmbH, Deutsche Shell GmbH, Shell International Petroleum Company Limited (SIPC), the Shell Petroleum Company Limited (SPCO), Shell Petroleum N.V., the Shell Transport and Trading Company Limited en the Royal Dutch Shell plc; RWE-Dea AG en RWE AG; en Total France S.A. en Total S.A. Alle adressaten van de mededeling van punten van bezwaar dienden schriftelijke opmerkingen in naar aanleiding van de door de Commissie gemaakte bezwaren. Op 10 en 11 december 2007 werd een hoorzitting gehouden die door alle ondernemingen waaraan de mededeling van punten van bezwaar was toegezonden werd bijgewoond, met uitzondering van Repsol Petróleo S.A. en Repsol YPF S.A.

(9) De elementen die door Esso Nederland B.V. in zijn antwoord op de mededeling van de punten van bezwaar naar voren zijn gebracht waren van dien aard dat de Commissie besloten heeft de procedure tegen deze onderneming te beëindigen. De Commissie heeft eveneens besloten de procedure tegen H&R Wasag AG, H&R Beteiligung GmbH en the Royal Dutch Shell plc te beëindigen.

WERKING VAN HET KARTEL

(10) Uit solide en duurzame bewijsstukken in het bezit van de Commissie blijkt dat de adressaten van de beschikking hebben deelgenomen aan de inbreuk die in overweging 2 wordt beschreven.

(11) De gemeenschappelijke algemene strategie van het kartel, met eenzelfde mededingingsversturende strekking en één enkel economisch doel, was om prijsconcurrentie tegen te gaan en te verhinderen, prijzen te stabiliseren of te verhogen door minimumprijzen en prijsstijgingen overeen te komen, en wat sommige ondernemingen betreft, om bestaande klantenrelaties en bepaalde markten te behouden. Kortom, deze activiteiten beoogden de concurrentiedruk aanzienlijk te verminderen of zelfs uit te schakelen met als uiteindelijk doel de winst te stabiliseren of te verhogen.

(12) Het aangetroffen bewijsmateriaal van diverse bijeenkomsten en/of contacten welke gedurende de inbreukperiode jaarlijks plaatsvonden tussen vertegenwoordigers van de

betrokken ondernemingen, wordt in de beschikking uitvoerig beschreven.

GELDBOETEN

Basisbedrag

(13) Het basisbedrag van de boete wordt berekend als een deel van de gemiddelde waarde van de verkopen van paraffinewas en/of „slack wax” door elk van de ondernemingen in het relevante geografische gebied gedurende de laatste drie jaar waarin zij aan de inbreuk hebben deelgenomen („variabel bedrag”), vermenigvuldigd met het aantal jaren dat de inbreuk geduurd heeft, en verhoogd met een bijkomend bedrag dat eveneens als een deel van de waarde van de verkopen wordt berekend om horizontale prijsafspraken tegen te gaan („toetredingsrecht”).

(14) De criteria die voor de vaststelling van dit deel in aanmerking werden genomen, waren de aard van de inbreuk en de geografische reikwijdte ervan.

(15) Het variabele bedrag werd vervolgens vermenigvuldigd met de duur van de inbreuk (die voor de verschillende rechtspersonen en ondernemingen uiteenliep).

Aanpassingen van het basisbedrag

Verzwarende omstandigheden: recidive

(16) Toen de inbreuk plaatsvond, had de Commissie al eerder beschikkingen tegen Shell en ENI uitgevaardigd wegens kartelactiviteiten. Uit het feit dat deze ondernemingen opnieuw in kartelgedrag vervielen, hetzij in dezelfde sector, hetzij in andere sectoren dan die waarin voorheen sancties waren opgelegd, bleek dat die eerdere sancties de ondernemingen er niet toe hebben gebracht hun gedrag te wijzigen. Dit rechtvaardigt een verhoging van het basisbedrag van de aan Shell en ENI opgelegde boete wegens recidive.

Verzachtende omstandigheden

(17) De Commissie heeft in de onderhavige zaak geen verzachtende omstandigheden kunnen vaststellen.

Specifieke verhoging met het oog op afschrikking

(18) Om het bedrag van de geldboeten vast te stellen op een niveau dat een voldoende afschrikwekkende werking garandeert, achtte de Commissie het daarom en overeenkomstig eerdere beschikkingen passend om een vermenigvuldigingsfactor toe te passen op de aan ExxonMobil, Shell, Total, ENI, Repsol en RWE opgelegde geldboete. In 2007, het laatste boekjaar voorafgaand aan de beschikking, bedroeg de totale omzet van ExxonMobil en Shell 250 miljard EUR, die van Total 150 miljard EUR en die van ENI 85 miljard EUR, terwijl de omzet van Repsol en RWE meer dan 40 miljard EUR bedroeg.

Toepassing van het omzetplafond van 10 %

- (19) De definitieve bedragen van de afzonderlijke geldboeten zoals voorafgaand aan de toepassing van de clementieregeling berekend, bedroegen minder dan 10 % van de wereldwijde omzet van de ondernemingen waaraan de beschikking was gericht.

Toepassing van de clementieregeling van 2002: immuniteit en vermindering van geldboeten

- (20) Shell, Sasol, Repsol en ExxonMobil hebben in verschillende fasen van het onderzoek met de Commissie samengewerkt om in aanmerking te komen voor de gunstige behandeling die in de clementieregeling van 2002, welke op deze zaak van toepassing is, wordt beschreven.

Immuniteit

- (21) Shell was de eerste onderneming die de Commissie in kennis stelde van het bestaan van een kartel in de kaarsenwassector op de EER-markt. Het bewijsmateriaal en de ondernemingsverklaring die Shell op [...] overlegde, stelde de Commissie in staat het bestaan, de inhoud en de deelnemers van een aantal kartelbijeenkomsten en andere contacten aan te tonen en tevens om op 28 en 29 april 2005 inspecties te verrichten. Shell beëindigde zijn deelneming aan de inbreuk alvorens een immuniteitsverzoek in te dienen. De onderneming kwam daarom voor immuniteit in aanmerking.

Verlaging van geldboeten

- (22) Sasol was de tweede onderneming die de Commissie benaderde. De na [...] door deze onderneming verstrekte informatie stelde de Commissie in staat bepaalde feiten vast te stellen die haar anders zouden zijn ontgaan. De kwantiteit, kwaliteit en waarde evenals de timing van de door Sasol verstrekte informatie stelde de Commissie in staat de inbreuk beter te doorgronden en de verkregen documenten beter te interpreteren. De medewerking van Sasol werd beloond met een vermindering van de boete met 50 %.
- (23) Repsol bood in [...] aan om met de Commissie samen te werken en bevestigde de door Shell en Sasol ingediende bewijsstukken; dit bedrijf verschafte nader bewijsmateriaal inzake het kartel evenals zelfincriminerende informatie. Op basis daarvan werd de medewerking van Repsol beloond met een boetevermindering van 25 %.
- (24) ExxonMobil benaderde de Commissie in [...] en voerde ondersteunende bewijzen aan, zij het in beperkte mate. Overigens was de door ExxonMobil ingediende informatie vaag en bevatte grotendeels nutteloze gegevens. De medewerking van ExxonMobil werd beloond met een boeteverlaging van 7 %.

BESLUIT

- (25) De adressaten van de beschikking en de duur van hun deelname aan het kartel waren als volgt:

(26) Voor paraffinewas:

- a) ENI S.p.A.: op 30/31 oktober 1997 en van 21 februari 2002 tot 28 april 2005;
- b) Esso Deutschland GmbH: van 22 februari 2001 tot 20 november 2003; Esso Société Anonyme Française: van 3 september 1992 tot 20 november 2003; ExxonMobil Petroleum & Chemical, B.V.B.A.: van 30 november 1999 tot 20 november 2003; Exxon Mobil Corporation: van 30 november 1999 tot 20 november 2003;
- c) Tudapetrol Mineralölerzeugnisse Nils Hansen KG: van 24 maart 1994 tot 30 juni 2002;
- d) H&R Wax Company Vertrieb GmbH: van 1 januari 2001 tot 28 april 2005; Hansen & Rosenthal KG: van 1 januari 2001 tot 28 april 2005; H&R Chem-Pharm GmbH: van 1 juli 2001 tot 28 april 2005;
- e) MOL Nyrt.: van 3 september 1992 tot 28 april 2005;
- f) Repsol YPF Lubricantes y Especialidades S.A.: van 24 juni 1994 tot 4 augustus 2004; Repsol Petróleo S.A.: van 24 juni 1994 tot 4 augustus 2004; Repsol YPF S.A.: van 24 juni 1994 tot 4 augustus 2004;
- g) Sasol Wax GmbH: van 3 september 1992 tot 28 april 2005; Sasol Wax International AG: van 1 mei 1995 tot 28 april 2005; Sasol Holding in Germany GmbH: van 1 mei 1995 tot 28 april 2005; Sasol Limited: van 1 mei 1995 tot 28 april 2005;
- h) Shell Deutschland Oil GmbH: van 3 september 1992 tot 31 maart 2004; Shell Deutschland Schmierstoff GmbH: van 1 april 2004 tot 17 maart 2005; Deutsche Shell GmbH: van 2 januari 2002 tot 17 maart 2005; Shell International Petroleum Company Limited: van 2 januari 2002 tot 17 maart 2005; the Shell Petroleum Company Limited: van 2 januari 2002 tot 17 maart 2005; Shell Petroleum N.V.: van 1 juli 2002 tot 17 maart 2005; the Shell Transport and Trading Company Limited: van 2 januari 2002 tot 17 maart 2005;

- i) RWE-Dea AG: van 3 september 1992 tot 30 juni 2002; RWE AG: van 3 september 1992 tot 30 juni 2002;
- j) Total France S.A.: van 3 september 1992 tot 28 april 2005; Total S.A.: van 3 september 1992 tot 28 april 2005.
- (27) Voor „slack wax”:
- a) Esso Deutschland GmbH: van 22 februari 2001 tot 18 december 2002; Esso Société Anonyme Française: van 8 maart 1999 tot 18 december 2002; ExxonMobil Petroleum & Chemical, B.V.B.A.: van 20 november 1999 tot 18 december 2002; Exxon Mobil Corporation: van 20 november 1999 tot 18 december 2002;
- b) Sasol Wax GmbH: van 30 oktober 1997 tot 12 mei 2004; Sasol Wax International AG: van 30 oktober 1997 tot 12 mei 2004; Sasol Holding in Germany GmbH: van 30 oktober 1997 tot 12 mei 2004; Sasol Limited: van 30 oktober 1997 tot 12 mei 2004;
- c) Shell Deutschland Oil GmbH: van 30 oktober 1997 tot 12 mei 2004; Shell Deutschland Schmierstoff GmbH: van 1 april 2004 tot 12 mei 2004; Deutsche Shell GmbH: van 2 januari 2002 tot 12 mei 2004; Shell International Petroleum Company Limited: van 2 januari 2002 tot 12 mei 2004; the Shell Petroleum Company Limited: van 2 januari 2002 tot 12 mei 2004; Shell Petroleum N.V.: van 1 juli 2002 tot 12 mei 2004; the Shell Transport and Trading Company Limited: van 2 januari 2002 tot 12 mei 2004;
- d) RWE-Dea AG: van 30 oktober 1997 tot 30 juni 2002; RWE AG: van 30 oktober 1997 tot 30 juni 2002;
- e) Total France S.A.: van 30 oktober 1997 tot 12 mei 2004; Total S.A.: van 30 oktober 1997 tot 12 mei 2004.

(28) Overeenkomstig voorgaande overwegingen werden de volgende geldboeten opgelegd:

- a) ENI S.p.A.: 29 120 000 EUR;
- b) Esso Société Anonyme Française: 83 588 400 EUR,
 waarvan hoofdelijk en gezamenlijk met
 ExxonMobil Petroleum & Chemical, B.V.B.A. en Exxon Mobil Corporation:
 34 670 400 EUR, waarvan hoofdelijk en gezamenlijk met Esso Deutschland
 GmbH 27 081 600 EUR;
- c) Tudapetrol Mineralölerzeugnisse Nils Hansen KG: 12 000 000 EUR;
- d) Hansen & Rosenthal KG, hoofdelijk en gezamenlijk met H&R Wax Com-
 pany Vertrieb GmbH: 24 000 000 EUR,
 waarvan hoofdelijk en gezamenlijk met
 H&R ChemPharm GmbH 22 000 000 EUR;
- e) MOL Nyrt.: 23 700 000 EUR;
- f) Repsol YPF Lubricantes y Especialidades S.A. hoofdelijk en gezamenlijk met
 Repsol Petróleo S.A. en Repsol YPF S.A.: 19 800 000 EUR;
- g) Sasol Wax GmbH: 318 200 000 EUR,
 waarvan hoofdelijk en gezamenlijk met
 Sasol Wax International AG, Sasol Holding in Germany GmbH en Sasol
 Limited 250 700 000 EUR;

-
- h) Shell Deutschland Oil GmbH, Shell Deutschland Schmierstoff GmbH, Deutsche Shell GmbH, Shell International Petroleum Company Limited, the Shell Petroleum Company Limited, Shell Petroleum N.V. en the Shell Transport and Trading Company Limited: 0 EUR;
- i) RWE-Dea AG hoofdelijk en gezamenlijk met RWE AG: 37 440 000 EUR;
- j) Total France S.A., hoofdelijk en gezamenlijk met Total S.A.: 128 163 000 EUR.
- (29) De in de overwegingen 26 en 27 genoemde ondernemingen zijn gelast onverwijld een einde te maken aan de in overweging 2 bedoelde inbreuk, voor zover zij dat nog niet gedaan hebben. Zij onthouden zich voortaan van iedere in overweging 2 beschreven handeling of gedraging, alsook van iedere handeling of gedraging die dezelfde of gelijkaardige doelstellingen of gevolgen heeft.
-

INFORMATIE AFKOMSTIG VAN DE LIDSTATEN

Beknopte informatie van de lidstaten betreffende overheidssteun die wordt verleend krachtens Verordening (EG) nr. 800/2008 van de Commissie waarbij bepaalde categorieën steun op grond van de artikelen 87 en 88 van het Verdrag met de gemeenschappelijke markt verenigbaar worden verklaard (de algemene groepsvrijstellingsverordening)

(Voor de EER relevante tekst)

(2009/C 295/14)

Referentienummer staatssteun	X 223/09
Lidstaat	Italië
Referentie lidstaat	—
Naam van de regio (NUTS)	Friuli-Venezia Giulia Gemengd
Steunverlenende autoriteit	Regione Autonoma Friuli Venezia Giulia — Direzione centrale attività produttive Servizio sostegno e promozione comparto produttivo artigiano Via Carducci 6 34133 Trieste TS ITALIA diana.prandi@regione.fvg.it http://www.regione.fvg.it
Benaming van de steunmaatregel	Finanziamenti agevolati alle imprese artigiane a sostegno degli investimenti aziendali
Nationale rechtsgrondslag (Referentie desbetreffende nationale officiële publicatie)	DPRReg 343 del 18.12.2008 (Modifiche al DPRReg n. 272 del 12.8.2005), pubblicato sul Bollettino ufficiale della Regione n. 53 del 31.12.2008 — oggetto della presente comunicazione; DPRReg 272 del 12.8.2005 (Testo unico delle disposizioni regolamentari in materia di incentivi a favore del settore artigiano), pubblicato sul Bollettino ufficiale della Regione n. 36 del 7.9.2005.
Soort steun	Regeling
Aanpassing bestaande steunmaatregel	Aanpassing XS 235/07
Looptijd	1.1.2009-31.12.2013
Betrokken economische sector(en)	Alle economische sectoren komen voor steun in aanmerking
Soort begunstigde	kmo's
Totale geplande jaarbudget in het kader van de regeling	4,00 EUR
Voor garanties	—
Steuninstrument (artikel 5)	Subsidie
Referentie besluit van de Commissie	—
Bij cofinanciering uit communautaire fondsen	—

Doelstellingen	Maximum steunintensiteit (in %) of maximum steunbedrag (in nationale munteenheid)	kmo-verhogingen (in %)
Regionale investerings- en werkgelegenheidssteun (art. 13) Regeling	15 %	20 %
kmo-steun voor investeringen en werkgelegenheid (art. 15)	20 %	—

Weblink naar de volledige tekst van de steunmaatregel:

http://lexview-int.regione.fvg.it/FontiNormative/Regolamenti/D_P_REG_0272-2005.pdf

Referentienummer staatssteun	X 224/09	
Lidstaat	Polen	
Referentie lidstaat	—	
Naam van de regio (NUTS)	Poland Artikel 87, lid 3, onder a)	
Steunverlenende autoriteit	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Al. Jana Pawła II 70 00-175 Warszawa POLSKA/POLAND http://www.arimr.gov.pl	
Benaming van de steunmaatregel	Dopłaty do oprocentowania kredytów na inwestycje w przetwórstwie produktów rolnych	
Nationale rechtsgrondslag (Referentie desbetreffende nationale officiële publicatie)	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 stycznia 2009 r. w sprawie realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz.U. nr 22, poz. 121)	
Soort steun	Regeling	
Aanpassing bestaande steunmaatregel	—	
Looptijd	1.3.2009-31.12.2013	
Betrokken economische sector(en)	Vervaardiging van voedingsmiddelen	
Soort begunstigde	kmo's	
Totale geplande jaarbudget in het kader van de regeling	50,00 PLN (in miljoen)	
Voor garanties	—	
Steuninstrument (artikel 5)	Rentesubsidie	
Referentie besluit van de Commissie	—	
Bij cofinanciering uit communautaire fondsen	—	
Doelstellingen	Maximum steunintensiteit (in %) of maximum steunbedrag (in nationale munteenheid)	kmo-verhogingen (in %)
kmo-steun voor investeringen en werkgelegenheid (art. 15)	50 %	—

Weblink naar de volledige tekst van de steunmaatregel:

<http://dokumenty.rcl.gov.pl/D2009022012101.pdf>

Referentienummer staatssteun	X 225/09	
Lidstaat	Oostenrijk	
Referentie lidstaat	—	
Naam van de regio (NUTS)	Tirol Artikel 87, lid 3, onder c) Gemengd	
Steunverlenende autoriteit	Amt der Tiroler Landesregierung, Abt. Wirtschaft und Arbeit Heiliggeiststraße 7—9 6020 Innsbruck ÖSTERREICH http://portal.tirol.gv.at/TirolGvAt/dienststelleDetails.do?cmd=detailsCommit&fachbereichsid=0&orgeseq=300067&cid=1	
Benaming van de steunmaatregel	Impulspaket Tirol	
Nationale rechtsgrondslag (Referentie desbetreffende nationale officiële publicatie)	Richtlinie zum Impulspaket Rahmenrichtlinie für die Wirtschaftsförderung des Landes Tirol	
Soort steun	Regeling	
Aanpassing bestaande steunmaatregel	Aanpassing XS 115/07 Aanpassing XR 68/07	
Looptijd	9.2.2009-30.6.2014	
Betrokken economische sector(en)	Alle economische sectoren komen voor steun in aanmerking	
Soort begunstigde	kmo's Grote onderneming	
Totale geplande jaarbudget in het kader van de regeling	10,00 EUR (in miljoen)	
Voor garanties	—	
Steuninstrument (artikel 5)	Subsidie	
Referentie besluit van de Commissie	—	
Bij cofinanciering uit communautaire fondsen	—	
Doelstellingen	Maximum steunintensiteit (in %) of maximum steunbedrag (in nationale munteenheid)	kmo-verhogingen (in %)
Regionale investerings- en werkgelegenheidssteun (art. 13) Regeling	10 %	—
kmo-steun voor investeringen en werkgelegenheid (art. 15)	10 %	—

Weblink naar de volledige tekst van de steunmaatregel:

<http://www.tirol.gv.at/themen/wirtschaft-und-tourismus/wirtschaftsfoerderung/wirtschaftsfoerderungsprogramm/impulspaket/>

Referentienummer staatssteun	X 226/09	
Lidstaat	Oostenrijk	
Referentie lidstaat	—	
Naam van de regio (NUTS)	Tirol Gemengd	
Steunverlenende autoriteit	Amt der Tiroler Lndesregierung, Abt. Wirtschaft und Arbeit Heiliggeiststraße 7—9 6020 Innsbruck ÖSTERREICH http://portal.tirol.gv.at/TirolGvAt/dienststelleDetails.do?cmd=detailsCommit&fachbereichsid=0&orgeseq=300067&cid=1	
Benaming van de steunmaatregel	Verbesserung von Infrastrukturangeboten in Klein- und Kleinstschigebieten	
Nationale rechtsgrondslag (Referentie des-betreffende nationale officiële publicatie)	Richtlinie zum Schwerpunkt „Verbesserung von Infrastrukturangeboten in Klein- und Kleinstschigebieten“ Basisrichtlinie für die Infrastruktur-förderung des Landes Tirol	
Soort steun	Regeling	
Aanpassing bestaande steunmaatregel	—	
Looptijd	9.2.2009-30.6.2014	
Betrokken economische sector(en)	Alle economische sectoren komen voor steun in aanmerking	
Soort begunstigde	kmo's	
Totale geplande jaarbudget in het kader van de regeling	10,00 EUR (in miljoen)	
Voor garanties	—	
Steuninstrument (artikel 5)	Rechtstreekse subsidie	
Referentie besluit van de Commissie	—	
Bij cofinanciering uit communautaire fondsen	—	
Doelstellingen	Maximum steunintensiteit (in %) of maximum steunbedrag (in nationale munteenheid)	kmo-verhogingen (in %)
kmo-steun voor investeringen en werkgelegenheid (art. 15)	20 %	—

Weblink naar de volledige tekst van de steunmaatregel:

<http://www.tirol.gv.at/themen/wirtschaft-und-tourismus/wirtschaftsfoerderung/infrastrukturfoerderung/infrastrukturangebote/>

Referentienummer staatssteun	X 867/09	
Lidstaat	Nederland	
Referentie lidstaat	—	
Naam van de regio (NUTS)	Niet-steungebieden	

Steunverlenende autoriteit	Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit Prins Clauslaan 8 Postbus 20401 2500 EK Den Haag NEDERLAND http://www.minlnv.nl	
Benaming van de steunmaatregel	Regeling LNV-subsidies (omschrijving steun: Samenwerking bij innovatie (industriële onderzoek))	
Nationale rechtsgrondslag (Referentie desbetreffende nationale officiële publicatie)	Regeling LNV-subsidies: artikel 1:2, artikel 1:3, artikel 2:1, artikel 2:32; Openstellingsbesluit LNV-subsidies	
Soort steun	Regeling	
Aanpassing bestaande steunmaatregel	—	
Looptijd	1.11.2009-31.12.2013	
Betrokken economische sector(en)	Landbouw, bosbouw en visserij, Vervaardiging van voedingsmiddelen	
Soort begunstigde	kmo's	
Totale geplande jaarbudget in het kader van de regeling	1,68 EUR (in miljoen)	
Voor garanties	—	
Steuninstrument (artikel 5)	Subsidie	
Referentie besluit van de Commissie	—	
Bij cofinanciering uit communautaire fondsen	—	
Doelstellingen	Maximum steunintensiteit (in %) of maximum steunbedrag (in nationale munteenheid)	kmo-verhogingen (in %)
Industrieel onderzoek (art. 31, lid 2, onder b))	65 %	80 %

Weblink naar de volledige tekst van de steunmaatregel:

http://wetten.overheid.nl/zoeken_op/regeling_type_wetten+AMVB+ministeries/titel_bevat_Regeling%2BLNV-subsidies/datum_29-10-2009

http://wetten.overheid.nl/zoeken_op/regeling_type_wetten+AMVB+ministeries/titel_bevat_Openstellingsbesluit%2BLNV-subsidies/datum_29-10-2009

Beknopte informatie van de lidstaten betreffende overheidssteun die wordt verleend krachtens Verordening (EG) nr. 800/2008 van de Commissie waarbij bepaalde categorieën steun op grond van de artikelen 87 en 88 van het Verdrag met de gemeenschappelijke markt verenigbaar worden verklaard (de algemene groepsvrijstellingsverordening)

(Voor de EER relevante tekst)

(2009/C 295/15)

Referentienummer staatssteun	X 239/09	
Lidstaat	Spanje	
Referentie lidstaat	—	
Naam van de regio (NUTS)	Galicia Artikel 87, lid 3, onder a)	
Steunverlenende autoriteit	Instituto Gallego de Promoción Económica (Igape) Complejo Administrativo de San Lázaro, s/n 15703 Santiago de Compostela (A Coruña) ESPAÑA Tel. +34 902300903 / 981541147 Fax +34 981558844 http://www.igape.es/index.php?lang=es	
Benaming van de steunmaatregel	IG155: Proxectos de asistencia técnica para la participación en licitaciones públicas internacionales.	
Nationale rechtsgrondslag (Referentie desbetreffende nationale officiële publicatie)	Resolución de 23 de enero de 2009 (DOG nº 19, de 28 de enero), por la que se modifican las bases reguladoras de las ayudas a la internacionalización de las empresas gallegas, adaptándolas al Reglamento (CE) nº 800/2008, del 6 de agosto, general de exención por categorías. Resolución de 9 de mayo de 2008 (DOG nº 92, del 14 de mayo), por la que se da publicidad a las bases reguladoras de las ayudas del Igape a la internacionalización de las empresas gallegas y se procede a su convocatoria.	
Soort steun	Regeling	
Aanpassing bestaande steunmaatregel	Aanpassing XS 123/08	
Looptijd	15.5.2008-31.12.2013	
Betrokken economische sector(en)	Alle economische sectoren komen voor steun in aanmerking	
Soort begunstigde	kmo's	
Totale geplande jaarbudget in het kader van de regeling	0,05 EUR (in miljoen)	
Voor garanties	—	
Steuninstrument (artikel 5)	Subsidie	
Referentie besluit van de Commissie	—	
Bij cofinanciering uit communautaire fondsen	—	
Doelstellingen	Maximum steunintensiteit (in %) of maximum steunbedrag (in nationale munteenheid)	kmo-verhogingen (in %)
kmo-steun ten behoeve van consultancy (art. 26)	50 %	—

Weblink naar de volledige tekst van de steunmaatregel:

<http://www.xunta.es/Doc/Dog2009.nsf/FichaContenido/422E?OpenDocument>

<http://www.xunta.es/Doc/Dog2008.nsf/FichaContenido/1FA26?OpenDocument>

Referentienummer staatssteun	X 240/09	
Lidstaat	Spanje	
Referentie lidstaat	—	
Naam van de regio (NUTS)	Murcia Artikel 87, lid 3, onder a)	
Steunverlenende autoriteit	Instituto de Fomento de la Región de Murcia Avenida de la Fama, 3 30003 Murcia ESPAÑA http://www.ifrm-murcia.es	
Benaming van de steunmaatregel	Programa de Investigación y Desarrollo Tecnológico	
Nationale rechtsgrondslag (Referentie desbetreffende nationale officiële publicatie)	Orden de 27 de enero de 2009 de la Consejería de Universidades, Empresa e Investigación, por la que se aprueban las bases reguladoras y la convocatoria para 2009 de las ayudas del Instituto de Fomento de la Región de Murcia, publicada en el Boletín Oficial de la Región de Murcia BORM nº 25, de fecha 31 de enero de 2009 (Anexo 1)	
Soort steun	Regeling	
Aanpassing bestaande steunmaatregel	Aanpassing XS 108/07	
Looptijd	1.2.2009-31.12.2013	
Betrokken economische sector(en)	Alle economische sectoren komen voor steun in aanmerking	
Soort begunstigde	kmo's	
Totale geplande jaarbudget in het kader van de regeling	6,00 EUR (in miljoen)	
Voor garanties	—	
Steuninstrument (artikel 5)	Subsidie	
Referentie besluit van de Commissie	—	
Bij cofinanciering uit communautaire fondsen	2007ES161PO001 Programa Operativo Integrado de la Región de Murcia FEDER 2007-2013, aprobado por Decisión de la Comisión de 28 de noviembre de 2007 — 4,80 EUR (en millones)	
Doelstellingen	Maximum steunintensiteit (in %) of maximum steunbedrag (in nationale munteenheid)	kmo-verhogingen (in %)
Industrieel onderzoek (art. 31, lid 2, onder b))	50 %	20 %
Experimentele ontwikkeling (art. 31, lid 2, onder c))	25 %	20 %
Steun voor kmo's ten behoeve van de kosten voor industriële-eigendomsrechten (art. 33)	70 %	—

Weblink naar de volledige tekst van de steunmaatregel:

http://www.institutofomentomurcia.es/InfoDirectoV3/pdf/Convocatoria_Programas_de_Ayudas_INFO_2009.pdf

Referentienummer staatssteun	X 241/09	
Lidstaat	Spanje	
Referentie lidstaat	—	
Naam van de regio (NUTS)	Murcia Artikel 87, lid 3, onder a)	
Steunverlenende autoriteit	Instituto de Fomento de la Región de Murcia Avenida de la Fama, 3 30003 Murcia ESPAÑA http://www.ifrm-murcia.es	
Benaming van de steunmaatregel	Programa de implantación de la innovación	
Nationale rechtsgrondslag (Referentie desbetreffende nationale officiële publicatie)	Orden de 27 de enero de 2009 de la Consejería de Universidades, Empresa e Investigación, por la que se aprueba las bases reguladoras y la convocatoria para 2009 de las ayudas del Instituto de Fomento de la Región de Murcia, publicada en el Boletín Oficial de la Región de Murcia BORM nº 25 de fecha 31 de enero de 2009 (Anexo 2)	
Soort steun	Regeling	
Aanpassing bestaande steunmaatregel	Aanpassing XR 66/07	
Looptijd	1.2.2009-31.12.2013	
Betrokken economische sector(en)	Alle economische sectoren komen voor steun in aanmerking	
Soort begunstigde	kmo's	
Totale geplande jaarbudget in het kader van de regeling	1,00 EUR (in miljoen)	
Voor garanties	—	
Steuninstrument (artikel 5)	Subsidie	
Referentie besluit van de Commissie	—	
Bij cofinanciering uit communautaire fondsen	2007ES161PO001 Programa Operativo Integrado de la Región de Murcia FEDER 2007-2013, aprobado por Decisión de la Comisión de 28 de noviembre de 2007 — 0,80 EUR (en millones)	
Doelstellingen	Maximum steunintensiteit (in %) of maximum steunbedrag (in nationale munteenheid)	kmo-verhogingen (in %)
Regionale investerings- en werkgelegenheidssteun (art. 13) Regeling	30 %	20 %

Weblink naar de volledige tekst van de steunmaatregel:

http://www.institutofomentomurcia.es/InfoDirectoV3/pdf/Convocatoria_Programas_de_Ayudas_INFO_2009.pdf

Referentienummer staatssteun	X 242/09	
Lidstaat	Spanje	
Referentie lidstaat	ES	

Naam van de regio (NUTS)	Cataluna Niet-steungebieden	
Steunverlenende autoriteit	Centro de Innovación y Desarrollo Empresarial (CIDEM) Passeig de Gràcia, 129 08008 Barcelona ESPAÑA http://www.acc10.cat	
Benaming van de steunmaatregel	Línea de préstamos para proyectos colaborativos de R+D	
Nationale rechtsgrondslag (Referentie desbetreffende nationale officiële publicatie)	Resolución IUE/3830/2008, de 17 de noviembre, por la que se aprueban las bases reguladoras y se abre la convocatoria de las líneas de préstamos para proyectos de investigación industrial y desarrollo experimental (R+D). DOGC núm. 5284 de 23.12.2008 (Anexo 1 y apartado 2 del anexo 2)	
Soort steun	Regeling	
Aanpassing bestaande steunmaatregel	—	
Looptijd	31.12.2008-31.12.2009	
Betrokken economische sector(en)	Alle economische sectoren komen voor steun in aanmerking	
Soort begunstigde	kmo's Grote onderneming	
Totale geplande jaarbudget in het kader van de regeling	10,00 EUR (in miljoen)	
Voor garanties	—	
Steuninstrument (artikel 5)	Zachte lening, Rentesubsidie	
Referentie besluit van de Commissie	—	
Bij cofinanciering uit communautaire fondsen	—	
Doelstellingen	Maximum steunintensiteit (in %) of maximum steunbedrag (in nationale munteenheid)	kmo-verhogingen (in %)
Industrieel onderzoek (art. 31, lid 2, onder b))	65 %	20 %
Experimentele ontwikkeling (art. 31, lid 2, onder c))	40 %	20 %
Steun voor kmo's ten behoeve van de kosten voor industriële-eigendomsrechten (art. 33)	80 %	—

Weblink naar de volledige tekst van de steunmaatregel:

<http://www.gencat.net/eadop/imagenes/5284/08310120.pdf>

<http://www.acc10.cat/docs/prestamos.doc>

Referentienummer staatssteun	X 244/09
Lidstaat	Spanje
Referentie lidstaat	—
Naam van de regio (NUTS)	Murcia Artikel 87, lid 3, onder a)

Steunverlenende autoriteit	Instituto de Fomento de la Región de Murcia Avenida de la Fama, 3 30003 Murcia ESPAÑA http://www.ifrm-murcia.es	
Benaming van de steunmaatregel	Programa de apoyo a inversiones tecnológicamente avanzadas en sectores estratégicos, al amparo del Plan de Dinamización	
Nationale rechtsgrondslag (Referentie desbetreffende nationale officiële publicatie)	Orden de 27 de enero de 2009 de la Consejería de Universidades, Empresa e Investigación, por la que se aprueba las bases reguladoras y la convocatoria del Programa de apoyo a inversiones tecnológicamente avanzadas en sectores estratégicos al amparo del Plan de Dinamización, publicada en el Boletín Oficial de la Región de Murcia BORM nº 25 de fecha 31 de enero de 2009 (Anexo 1)	
Soort steun	Regeling	
Aanpassing bestaande steunmaatregel	Aanpassing XR 47/08	
Looptijd	1.2.2009-31.12.2013	
Betrokken economische sector(en)	Alle economische sectoren komen voor steun in aanmerking	
Soort begunstigde	kmo's Grote onderneming	
Totale geplande jaarbudget in het kader van de regeling	30,00 EUR (in miljoen)	
Voor garanties	—	
Steuninstrument (artikel 5)	Subsidie	
Referentie besluit van de Commissie	—	
Bij cofinanciering uit communautaire fondsen	2007ES161PO001 Programa Operativo Integrado de la Región de Murcia FEDER 2007-2013, aprobado por Decisión de la Comisión de 28 de noviembre de 2007 — 24,00 EUR (en millones)	
Doelstellingen	Maximum steunintensiteit (in %) of maximum steunbedrag (in nationale munteenheid)	kmo-verhogingen (in %)
Regionale investerings- en werkgelegenheidssteun (art. 13) Regeling	30 %	20 %

Weblink naar de volledige tekst van de steunmaatregel:

http://www.institutofomentomurcia.es/InfoDirectoV3/pdf/Convocatoria_Programas_Estrategicos_2009.pdf

<u>Nummer</u>	Inhoud (vervolg)	Bladzijde
2009/C 295/11	Advies van het Adviescomité voor mededingingsregelingen en machtsposities uitgebracht op zijn bijeenkomst van 26 september 2008 betreffende een ontwerpbeschikking in zaak COMP/C.39181 — Kaarsenwas (2) — Rapporteur: Letland	14
2009/C 295/12	Eindverslag van de raadadviseur-auditeur in zaak COMP/C.39181 — Paraffinewas, omgedoopt in „Kaarsenwas” (Overeenkomstig de artikelen 15 en 16 van Besluit 2001/462/EG, EGKS van de Commissie van 23 mei 2001 betreffende het mandaat van de raadadviseur-auditeur in bepaalde mededingingsprocedures — PB L 162 van 19.6.2001, blz. 21)	15
2009/C 295/13	Samenvatting van de Beschikking van de Commissie van 1 oktober 2008 inzake een procedure op grond van artikel 81 van het EG-Verdrag en artikel 53 van de EER-overeenkomst (Zaak COMP/C.39181 — Kaarsenwas) (Kennisgeving geschied onder nummer C(2008) 5476 definitief) ⁽¹⁾	17

INFORMATIE AFKOMSTIG VAN DE LIDSTATEN

2009/C 295/14	Beknopte informatie van de lidstaten betreffende overheidssteun die wordt verleend krachtens Verordening (EG) nr. 800/2008 van de Commissie waarbij bepaalde categorieën steun op grond van de artikelen 87 en 88 van het Verdrag met de gemeenschappelijke markt verenigbaar worden verklaard (de algemene groepsvrijstellingsverordening) ⁽¹⁾	22
2009/C 295/15	Beknopte informatie van de lidstaten betreffende overheidssteun die wordt verleend krachtens Verordening (EG) nr. 800/2008 van de Commissie waarbij bepaalde categorieën steun op grond van de artikelen 87 en 88 van het Verdrag met de gemeenschappelijke markt verenigbaar worden verklaard (de algemene groepsvrijstellingsverordening) ⁽¹⁾	27

⁽¹⁾ Voor de EER relevante tekst

Abonnementsprijzen 2009 (excl. btw, incl. verzendkosten voor normale verzending)

<i>Publicatieblad van de Europese Unie</i> , L- en C-serie, uitsluitend papieren versie	22 officiële talen van de Europese Unie	1 000 EUR per jaar (*)
<i>Publicatieblad van de Europese Unie</i> , L- en C-serie, uitsluitend papieren versie	22 officiële talen van de Europese Unie	100 EUR per maand (*)
<i>Publicatieblad van de Europese Unie</i> , L- en C-serie, papieren versie + cd-rom (jaarlijks)	22 officiële talen van de Europese Unie	1 200 EUR per jaar
<i>Publicatieblad van de Europese Unie</i> , L-serie, uitsluitend papieren versie	22 officiële talen van de Europese Unie	700 EUR per jaar
<i>Publicatieblad van de Europese Unie</i> , L-serie, uitsluitend papieren versie	22 officiële talen van de Europese Unie	70 EUR per maand
<i>Publicatieblad van de Europese Unie</i> , C-serie, uitsluitend papieren versie	22 officiële talen van de Europese Unie	400 EUR per jaar
<i>Publicatieblad van de Europese Unie</i> , C-serie, uitsluitend papieren versie	22 officiële talen van de Europese Unie	40 EUR per maand
<i>Publicatieblad van de Europese Unie</i> , L- en C-serie, cd-rom (maandelijks) (cumulatief)	22 officiële talen van de Europese Unie	500 EUR per jaar
<i>Supplement op het Publicatieblad van de Europese Unie</i> (S-serie: Overheidsopdrachten en aanbestedingen), cd-rom, verschijnt twee keer per week	Meertalig: 23 officiële talen van de Europese Unie	360 EUR per jaar (= 30 EUR per maand)
<i>Publicatieblad van de Europese Unie</i> , C-serie „Vergelijkende onderzoeken”	Taal (talen) van het (de) vergelijkende onderzoek(en)	50 EUR per jaar

(*) Verkoop van losse nummers: t/m 32 bladzijden: 6 EUR
33 t/m 64 bladzijden: 12 EUR
meer dan 64 bladzijden: prijs verschilt per nummer.

Het abonnement op het *Publicatieblad van de Europese Unie*, dat in de officiële talen van de Europese Unie verschijnt, is verkrijgbaar in 22 verschillende taalversies. Het abonnement omvat de L-serie (Wetgeving) en de C-serie (Mededelingen en bekendmakingen).

Ieder abonnement geldt slechts voor één enkele taalversie.

Overeenkomstig Verordening (EG) nr. 920/2005 van de Raad, bekendgemaakt in Publicatieblad L 156 van 18 juni 2005, waarin is bepaald dat de instellingen van de Europese Unie tijdelijk niet verplicht zijn om alle rechtsbesluiten in het lers te redigeren en in die taal bekend te maken, worden de in het lers opgestelde nummers van het Publicatieblad apart verkocht.

Het abonnement op het *Supplement op het Publicatieblad van de Europese Unie* (S-serie: Overheidsopdrachten en aanbestedingen) omvat alle 23 officiële taalversies op één meertalige cd-rom.

Op verzoek kunnen de abonnees op het *Publicatieblad van de Europese Unie* eveneens de verschillende bijlagen van het Publicatieblad ontvangen. De abonnees worden op de hoogte gebracht van het verschijnen van bijlagen door middel van een „Bericht aan de lezer” in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Verkoop en abonnementen

Niet-kosteloze publicaties uitgegeven door het Bureau voor publicaties zijn verkrijgbaar bij onze verkoopkantoren. Een lijst met verkoopkantoren is te vinden op het volgende internetadres:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_nl.htm

Via EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) heeft u direct en gratis toegang tot het recht van de Europese Unie. Op deze website kunt u het *Publicatieblad van de Europese Unie* raadplegen. U vindt er eveneens de verdragen, de wetgeving, de jurisprudentie en de voorbereidende wetgevende besluiten.

Meer informatie over de Europese Unie is te vinden op de volgende website: <http://europa.eu>

Bureau voor publicaties van de Europese Unie
2985 Luxemburg
LUXEMBURG

NL